

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Proces oddlužení v ČR

Bc. Jiří Kadlec

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jiří Kadlec

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Proces oddlužení v České republice

Název anglicky

Debt relief process in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě rozboru platné právní úpravy provést vyhodnocení daného tématu z pohledu právní úpravy stanovené insolvenčním zákonem se zaměřením na proces insolvenčního řízení, způsoby řešení úpadku, kterými jsou konkurs, reorganizace a oddlužení. V práci bude provedeno srovnání vývoje právní úpravy s přijaté novely insolvenčního zákona a jejich aspekty se zaměřením zejména na práva, povinnosti a ekonomické cíle jednotlivých subjektů, jakož i určité odchylky právní teorie od praxe. Bude přinášet také základní představu o tom, co znamená incidenční spor nebo neúčinné právní jednání.

V praktické části je cílem práce na základě privedené analýzy dostatečně širokých výběrů souborů insolvenčních řízení (podnikajících) fyzických osob provést vyhodnocení se zaměřením zejména na ekonomickou stránku věci. Bude zjišťováno jaké bylo očekávané uspokojení věřitelů ze strany dlužníka při schvalování oddlužení soudem a v jaké míře je tento plán naplňován či byl naplněn. Tyto statistiky budu sledovat ve třech různých obdobích, a to před novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 31/2019 Sb., kde platila zásadní povinnost uhradit minimálně 30 % závazků, po novele insolvenčního zákona, kde za určitých podmínek lze splnit podmínky oddlužení i s uspokojením pod 30 % a také se zaměřím na uspokojování pohledávek dlužníky v době koronavirové krize. Z těchto zjištěných výsledků provedu porovnání a vyvodím závěry. Jednotlivé analyzované výběrové soubory budou vždy ze stejného kraje, aby nebylo srovnání případně zkresleno meziregionálními ekonomickými rozdíly.

Metodika

Teoretická část práce bude zpracována metodou deskriptivní, a to na základě studia příslušných právních předpisů, odborné literatury a soudní judikatury. Praktická část práce bude zpracována komparativní metodou, prostřednictvím datového setu – jednotlivé insolvenční případy budou přebírány z insolvenčního rejstříku a budou analyzovány. Získané údaje budou použity k nalezení ekonomických a právních rozdílů, shod, podobností a souvislostí mezi sledovanými obdobími, ve kterých byl (je) uskutečňován proces oddlužení.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

insolvenční řízení, insolvenční správce, insolvenční zákon, dlužník, věřitelé, úpadek, oddlužení, insolvenční rejstřík

Doporučené zdroje informací

Insolvenční řízení, Smrčka Luboš – Plaček Jan – Schönfeld Jaroslav 2016, ISBN: 978-80-7431-151-2

Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, Maršíková Jolana 2019, ISBN: 978-80-7380-766-5

Insolvenční zákon, Komentář 5.vydání, Kozák Jan a kol. 2019, ISBN: 978-80-7598-578-1

Oddlužení v právním řádu ČR, Právní praxe, Smolík Petr 2016, ISBN 978-80-7400-617-3

Poradce 1/2020 – Insolvenční zákon po novele s komentářem, Poradca s.r.o. 2019, ISBN: 977-1-211-24304-3

Právní monografie, Insolvenční právo, Tomáš Richter 2017, ISBN 978-80-7552-444-7

Velké komentáře, Insolvenční zákon, Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. 2019, ISBN 978-80-7400-753-8

Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem, Vrba Milan – Řeháček Oldřich – Zůbek Jan – Dirhan Martin 2020, ISBN: 978-80-7598-767-9

Zákon o insolvenčních správcích, Draštík Antonín – Hasch Karel – Kučera Pavel – Rizman Stanislav 2017, ISBN: 978-80-7552-826-1

Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č.182/2006 Sb., účinnost 13.11.2020

Předběžný termín obhajoby

2021/22 ZS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Oldřich Řeháček, Ph.D., LL.M.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 9. 10. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 13. 11. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Proces oddlužení v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Oldřichovi Řeháčkovi, Ph.D., LL.M. za odborné konzultace, rady a trpělivost, kterou mi v průběhu zpracování této diplomové práce věnoval.

Proces oddlužení v ČR

Souhrn

Cílem teoretické části diplomové práce je pojednání o insolvenčním zákoně, o procesu insolvenčního řízení jako takovém a o způsobech řešení úpadku, kterými jsou konkurs, reorganizace a oddlužení. Zabývá se novelami insolvenčního zákona a jejich aspekty. Vysvětluje práva, povinnosti a cíle jednotlivých subjektů. Vysvětluje určité odchylky právní teorie od praxe. Přináší také základní představu o tom, co znamená incidenční spor nebo neúčinné právní úkony.

V praktické části je cílem analyzovat dostatečně široké výběrové soubory insolvenčních řízení fyzických osob a podnikajících fyzických osob. Analýza se bude zabývat zejména ekonomickou stránkou věci. Budu zjišťovat jaké bylo očekávané uspokojení věřitelů ze strany dlužníka při schvalování oddlužení soudem a v jaké míře je tento plán naplňován či byl naplněn. Tyto statistiky budu sledovat ve třech různých obdobích a to před novelou insolvenčního zákona, kde byla povinnost uhradit minimálně 30 % závazků, po novele insolvenčního zákona, kde za určitých podmínek lze splnit podmínky oddlužení i s uspokojením pod 30 % a také se zaměřím na uspokojování pohledávek dlužníky v době koronavirové krize. Z těchto zjištěných výsledků provedu porovnání a vyvodím závěry. Jednotlivé analyzované výběrové soubory budou vždy ze stejného kraje, tak aby nebylo srovnání případně zkresleno meziregionálními ekonomickým rozdíly.

Debt relief process in the Czech Republic

Summary

The aim of the theoretical part of the diploma thesis is to discuss the insolvency law, the process of insolvency proceedings as such and the ways of solving bankruptcy, which are bankruptcy, reorganization and debt relief. It deals with amendments to the insolvency law and their aspects. It explains the rights, obligations and goals of individual entities. It explains certain deviations of legal theory from practice. It also gives a basic idea of what an incidental dispute or ineffective legal action means.

In the practical part, the aim is to analyze a sufficiently wide selection of insolvency proceedings of natural persons and natural persons engaged in business. The analysis will deal mainly with the economic side of things. I will find out what the expected satisfaction of creditors from the debtor in approving debt relief by the court and to what extent this plan is or has been fulfilled. I will monitor these statistics in three different periods, before the amendment to the Insolvency Act, where there was an obligation to pay at least 30% of liabilities, after the amendment to the Insolvency Act, where under certain conditions debt relief conditions can be met with satisfaction below 30%. debtors during the coronavirus crisis. From these findings, I will make a comparison and draw conclusions. The individual analyzed samples will always be from the same region, so that the comparison is not possibly distorted by interregional economic differences.

Obsah

ÚVOD	11
1. Cíl práce a zvolená metodika	12
2. Proces oddlužení	13
2.1. Podání insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení.....	13
2.2. Podmínky pro splnění oddlužení a vydání osvobození.....	15
2.3. Zrušení oddlužení	20
2.4. Oddlužení podnikatelů.....	23
2.5. Konkurs a reorganizace.....	24
3. Členění pohledávek	27
3.1. Zajištěné a nezajištěné pohledávky.....	27
3.2. Podřízené pohledávky.....	29
3.3. Pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postaveným.....	31
3.4. Vykonatelné pohledávky.....	32
4. Přezkum přihlášených pohledávek	33
4.1. Popření přihlášených pohledávek.....	33
4.2. Incidenční spor u popřených pohledávek.....	34
5. Neúčinné právní úkony	35
5.1. Odpůrčí žaloba.....	38
5.2. Neúčinnost právních úkonů bez přiměřeného protiplnění.....	40
5.3. Neúčinnost zvýhodňujících právních úkonů.....	41
5.4. Neúčinnost úmyslně zkracujících právních úkonů.....	42
6. Odměna insolvenčního správce v režimu oddlužení	43

PRAKTICKÁ ČÁST

7. Zpracování dat z insolvenčního rejstříku	50
7.1. Fyzické osoby nepodnikající před novelou IZ.....	50
7.2. Fyzické osoby nepodnikající po novele IZ.....	53
7.3. Fyzické osoby podnikající před novelou IZ.....	63
7.4. Fyzické osoby podnikající po novele IZ.....	65

8. Grafické znázornění podstatných výsledků z analýzy ins. rejstříku.....	67
9. Statistická shrnutí analýzy insolvenčního rejstříku.....	77
10. Diskuse a slovní vyhodnocení praktické části v souvislostech.....	78
11. Závěr.....	87
12. Seznam použitých zdrojů	88

Seznam grafů

Graf č. 1.....	67
Graf č. 2	68
Graf č. 3	68
Graf č. 4.....	69
Graf č. 5.....	70
Graf č. 6.....	71
Graf č. 7.....	71
Graf č. 8.....	72
Graf č. 9.....	72
Graf č. 10.....	73
Graf č. 11.....	74
Graf č. 12.....	75
Graf č. 13.....	75
Graf č. 14.....	76
Graf č. 15.....	77
Graf č. 16.....	77
Graf č. 17.....	78
Graf č. 18.....	78

Seznam použitých zkratk

SJM - společné jmění manželů

IZ – insolvenční zákon

IS – insolvenční správce

VSOL – Vrchní soud v Olomouci

VSPH – Vrchní soud v Praze

FO – fyzická osoba

OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná

NS – Nejvyšší soud

Úvod

Pojem oddlužení obecně znamená situaci, kdy se daný subjekt zbaví svých finančních závazků. Pro potřeby této práce budu řešit pojem oddlužení z pohledu insolvenčního práva. Insolvenční řízení nabízí různé možnosti, jak řešit úpadek nebo hrozící úpadek. Nejčastější možností u fyzických osob je právě oddlužení. Z pohledu legislativy podmínky oddlužení a obecně insolvenčního řízení upravuje Zákon č.182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, který nabyl účinnosti 1.1.2008. Zkráceně se této právní úpravě říká insolvenční zákon (IZ). Na něj navazují různé vyhlášky a další právní předpisy. Tento zákon jako spousta jiných prošel celou řadou novelizací, které přinesly důležité změny a v práci se některými z nich budu zabývat. Zatím nejvýznamnější novela nabyla účinnosti 1.6.2019 zákonem č.31/2019 Sb.

V současné době je oddlužení možné pro fyzické osoby nepodnikající, ale již i podnikající, což dříve možné nebylo. Oddlužení je možné realizovat v jednom insolvenčním řízení i pro manžele. Smyslem a cílem je aby se dané osoby zbavily svých finančních závazků, které nebyli schopny splácet a zároveň věřitelé byli uspokojeni v co největší míře. Oddlužení je mnohdy jedinou záchranou předlužených osob, dá se říct, že pro ně je tato možnost ve většině případů nejvýhodnější. Na oddlužení je třeba nahlížet i optikou věřitelů a také státu včetně jeho podřízených složek a institucí.

Z pohledu věřitelů oddlužení jejich dlužníků může být výhodné zejména v situacích, kdy jim dlužníci nesplácí a v rámci exekučních řízení jsou v pořadí a čekají na uspokojení, případně dlužník funguje v černé nebo šedé ekonomice a nemá žádné oficiální příjmy ani postižitelný majetek. Tato situace je ve společnosti velmi častá. Dlužníci často dostávají celý jejich příjem tzv. „načerno“ nebo mají oficiálně přiznanou pouze jeho část. Tento stav je nevýhodný i z pohledu státu protože takový lidé neodvádí daň z příjmu a odvody na zdravotní a sociální pojištění.

Tato práce vychází z právního stavu k červnu 2021. Je nutné zmínit, že již v této době je prakticky jisté, že IZ bude čekat další novela, která by měla respektovat požadavky a právo Evropské unie. V připravované novele nejzásadnější změna je, že by oddlužení pro všechny trvalo pouze 3 roky jako ve většině ostatních evropských zemí. V případě, že by novela byla schválena a nabyla účinnosti v této podobě, znamenalo by to další zmírnění pravidel pro dlužníky.

1. CÍL PRÁCE A ZVOLENÁ METODIKA

Cíl práce:

Cílem diplomové práce je na základě rozboru platné právní úpravy provést vyhodnocení daného tématu z pohledu právní úpravy stanovené insolvenčním zákonem se zaměřením na proces insolvenčního řízení, způsoby řešení úpadku, kterými jsou konkurs, reorganizace a oddlužení. V práci bude provedeno srovnání vývoje právní úpravy s ohledem na přijaté novely insolvenčního zákona a jejich aspekty se zaměřením zejména na práva, povinnosti a ekonomické cíle jednotlivých subjektů, jakož i určité odchylky právní teorie od praxe. Bude přinášet také základní představu o tom, co znamená incidenční spor nebo neúčinné právní jednání.

V praktické části je cílem práce na základě provedené analýzy dostatečně širokých výběrových souborů insolvenčních řízení (podnikajících) fyzických osob provést vyhodnocení se zaměřením zejména na ekonomickou stránku věci. Bude zjišťováno jaké bylo očekávané uspokojení věřitelů ze strany dlužníka při schvalování oddlužení soudem a v jaké míře je tento plán naplňován či byl naplněn. Tyto statistiky budu sledovat ve třech různých obdobích, a to před novelou insolvenčního zákona provedenou zákonem č. 31/2019 Sb., kde platila zásadní povinnost uhradit minimálně 30 % závazků, po novele insolvenčního zákona, kde za určitých podmínek lze splnit podmínky oddlužení i s uspokojením pod 30 % a také se zaměřím na uspokojování pohledávek dlužníky v době koronavirové krize. Z těchto zjištěných výsledků provedu porovnání a vyvodím závěry. Jednotlivé analyzované výběrové soubory budou vždy ze stejného kraje, aby nebylo srovnání případně zkresleno meziregionálními ekonomickými rozdíly.

Metodika:

Teoretická část práce bude zpracována metodou deskriptivní, a to na základě studia příslušných právních předpisů, odborné literatury a soudní judikatury. Praktická část práce bude zpracována komparativní metodou, prostřednictvím datového setu - jednotlivé insolvenční případy budou přebírány z insolvenčního rejstříku a budou analyzovány. Získané údaje budou použity k nalezení ekonomických a právních rozdílů, shod, podobností a souvislostí mezi sledovanými obdobími, ve kterých byl (je) uskutečňován proces oddlužení.

2. PROCES ODDLUŽENÍ

Je třeba si uvědomit, že insolvenční návrh a návrh na povolení oddlužení jsou dvě odlišné věci, ale v praxi se nejčastěji podávají společně. Osoba oprávněná podat návrh na oddlužení je vždy jen dlužník. Oproti tomu insolvenční návrh může na dlužníka podat i věřitel. V takovém případě má poté dlužník časový prostor 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu aby podal návrh na povolení oddlužení. V insolvenčních věcech má vždy věcnou příslušnost krajský soud, v Praze se jedná o Městský soud Praha. Ve struktuře soudního systému v ČR se tedy jedná o druhou nejnížší instanci. Opravné prostředky se podávají k Vrchním soudům a v některých případech řeší mimořádné opravné prostředky Nejvyšší soud, ve výjimečných případech Ústavní soud. Co se týče místní příslušnosti soudů tak je rozhodující trvalé bydliště dlužníka. V současné době je oddlužení dostupné pro všechny fyzické osoby, tedy i podnikající. Vývojem právní úpravy za jakých podmínek je a v minulosti bylo možné oddlužení podnikatelů se budou zabývat další kapitoly práce.

Oddlužení je v této době možné realizovat dvěma způsoby. Nejčastější možností je zpeněžení majetkové podstaty se splátkovým kalendářem a druhou možností je jen zpeněžení majetkové podstaty. Tyto formy oddlužení se v praxi využívají od 1.6.2019 na základě novely IZ č.31/2019 Sb. Před touto novelou existovala ještě možnost pouhým plněním splátkového kalendáře. Je nutné upozornit na to, že jednotlivá insolvenční řízení se vždy řídí podmínkami, které byly platné v době, kdy bylo zahájeno příslušné insolvenční řízení. Také je třeba říct, že i za předpokladu, že oddlužení je realizováno zpeněžením majetkové podstaty se splátkovým kalendářem, tak v těchto případech v praxi nemusí dojít ke zpeněžení majetkové podstaty. Tyto případy jsou poměrně časté. Jedná se o různé výjimky, které jsou posuzovány insolvenčním správcem a insolvenčním soudem individuálně.

2.1 Podání insolvenčního návrhu a návrhu na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení musí dlužník vždy podat s insolvenčním návrhem. Sepsání a podání těchto návrhů upravuje zákon č.64/2017 Sb., který vstoupil v účinnost 1.7.2017. Do

této doby byl kompetentní k sepsání a podání návrhů jakýkoliv dlužník. Nyní takto může postupovat pouze dlužník, který má ekonomické nebo právnické vzdělání v magisterském studijním programu vysoké školy případně je-li dlužník insolvenčním správcem. V opačném případě se musí dlužník obrátit na advokáta, notáře, soudního exekutora, insolvenčního správce nebo tzv. akreditovanou osobu.

Novela se tímto způsobem snažila napravit dlouholetou praxi, kdy návrhy na povolení oddlužení (ve spojení s insolvenčním návrhem) podávaly osoby, které neměly dostatečné znalosti ani zkušenosti, jak správně takové návrhy podat, jejich návrhy trpěly vadami, v jejichž důsledku docházelo k jejich odmítání, což insolvenční soudy značně zatěžovalo. Seznam akreditovaných osob je seznamem vedeným Ministerstvem spravedlnosti ČR podle § 418h IZ, do kterého se zapisují právnické osoby, kterým byla rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti ČR udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení.¹

Dalším motivem pro tuto novelizaci byl fakt, že na trhu fungovalo spoustu oddlužovacích subjektů, které si za sepsání a podání návrhů účtovaly vysoké finanční odměny od dlužníků. Tímto finanční situaci dlužníků ještě zhoršili a v některých případech návrhy byly zpracovány nekvalitně. Za dané situace se dlužníci měli někdy problém orientovat na trhu a vybrat si kompetentní subjekt, který jim s návrhy pomůže. Je nutné říci, že ne každý dlužník je v situaci, kdy je vhodné insolvenční návrh s návrhem na povolení oddlužení podávat. V některých případech se dlužník tak může dostat do situace ve které nechtěl být. Typicky se může jednat například o situace, kdy insolvenční správce napadne některé dlužníkovi majetkové transakce z minulosti jako neúčinné právní úkony. O těchto úkonech bude v práci dále ještě pojednáno blíže. Dlužníkovi tak může hrozit např. ztráta nemovitosti atd. Z tohoto důvodu je benefitem pro dlužníka, když svoji ekonomickou situaci s případným sepsáním a podáním návrhu projedná se skutečným odborníkem, který ho upozorní na všechny souvztažnosti. Tyto služby jsou za úplatu ovšem zcela regulovanou zákonem.

Osobě, která sepsala a za dlužníka podala návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh podle §390 odst. 1, náleží odměna, jejíž maximální výše činí 4 000,- Kč

¹ Poradca s.r.o., Poradce 1/2020 - Insolvenční zákon po novele s komentářem, 2019, s.291

bez daně z přidané hodnoty a v případě společného oddlužení manželů 6 000,- Kč bez daně z přidané hodnoty. Tato osoba může odměnu uplatnit pouze v insolvenčním řízení ve lhůtě podle §136 odst.3. Tato pohledávka se považuje za pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.²

Výše uvedené znamená, že odměna ze sepsání a podání návrhů bude příslušné osobě v rámci insolvenčního řízení uhrazena přednostně a zpravidla v plné výši. Pro dlužníky z tohoto postupu plyne výhoda, že v momentě, kdy jejich finanční situace je špatná, tak nemusí shánět peníze aby vůbec byli schopni sepsat a podat příslušné návrhy prostřednictvím k tomu zákonem určené osoby. Na druhou stranu je třeba říci, že v praxi si řada akreditovaných osob po dohodě s dlužníkem příslušnou odměnu nechá zaplatit dopředu. V opačném případě by dlužník riskoval odmítnutí a musel by vyhledat pomoc od jiné kompetentní osoby.

V případě, že by si dlužník podání návrhu na oddlužení rozmyslel z jakýchkoliv důvodů, tak má možnost návrh vzít zpět, ale pouze do té doby než insolvenční soud rozhodne o schválení oddlužení.

Aby dlužník mohl návrhy podat, je nutné aby měl více než 2 věřitele u kterých má závazky po splatnosti déle než 30 dnů. Nově po 1.6.2019 již dlužník nemusí uvádět kompletní seznam svých závazků. V praxi se předtím stávalo, že dlužník někdy neuvedl z různých důvodů všechny své věřitele a přesná výše závazků se zjistila až po přihlášení všech věřitelů. Nutno říci, že i poté může dojít k úpravě pohledávek a to např. z důvodů zpětvzetí přihlášky věřitele či na základě popěrných úkonů insolvenčního správce.

Jedna ze základních náležitostí, která musí být uvedena v návrhu na povolené oddlužení je údaj o příjmech dlužníka. Údaje o příjmech dlužníka za posledních 12 měsíců a o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 12 měsících jsou důležitým vodítkem pro případnou volbu vhodnějšího způsobu oddlužení.³ Před novelou IZ se uváděly údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky a očekávané budoucí příjmy s výhledem na 5 let.

2.2 Podmínky pro splnění oddlužení a vydání osvobození

² Poradca s.r.o., Poradce 1/2020 - Insolvenční zákon po novele s komentářem, 2019, s.291

³ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.1018

Zřejmě nejdůležitějšími informacemi pro dlužníky jsou podmínky, za kterých jim oddlužení bude povoleno a schváleno, za jakých podmínek oddlužení splní a taktéž v jakých případech jim budou zbývající dluhy odpuštěny. Do těchto podmínek zásadně vstoupila novela IZ č.31/2019 Sb s účinností od 1.6.2019. Tato novela se ovšem nevztahuje na řízení, která započala před tímto datem. Vzhledem k tomu, že v praktické části práce bude pracováno i s řízeními započatými před tímto datem, uvedu, jaké podmínky platily dříve a jaké platí dnes. Některé podmínky jsou pro všechny osoby stejné a některé se liší v závislosti na dané osobě.

Před výše uvedenou novelou úspěšné oddlužení plněním splátkového kalendáře všech fyzických osob trvalo 5 let. Jedinou výjimkou byly situace, kdy dlužník splatil svým věřitelům své závazky ve 100 % výši dříve. Pokud dlužník plnil podmínky oddlužení po dobu 5 let, tak insolvenční soud rozhodl o splnění oddlužení. Musím však upozornit, že samotné splnění oddlužení není to nejdůležitější pro dlužníka. Zásadní pro dlužníka je to aby insolvenční soud vydal rozhodnutí o osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Toto osvobození se vztahuje za a) věřitele, k jejichž pohledávkám se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, b) věřitele, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak měli učinit, c) ručitele a jiné osoby, které měly vůči dlužníku pro tyto pohledávky právo postihu.

Naopak osvobození se z logických důvodů nevztahuje na peněžité tresty nebo jiné majetkové sankce, které byly dlužníku uloženy v trestním řízení pro úmyslný trestný čin a dále na pohledávky na náhradu škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti. Rovněž se osvobození netýká závazků dlužníka, které vznikly v průběhu insolvenčního řízení. Je nutné říci, že pro vydání tohoto osvobození nepostačovalo a v ještě probíhajících řízeních započatých před zmiňovanou novelou nebude postačovat jen úhrada minimálně 30 % přihlášených pohledávek což je základní předpoklad. Je totiž nutné současně řádně plnit všechny podmínky schváleného oddlužení. V praxi jsou známy případy, kdy dlužníci sice zaplatili více jak 30 % přihlášených pohledávek, ale nesplnily ostatní podmínky oddlužení, a tak jim osvobození nebylo přiznáno. Pro příklad lze uvést insolvenční řízení, které bylo vedené pod sp.zn. KSPA 59 INS 25284 / 2015 u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích. V některých

případech, kdy dlužník neplní své povinnosti a insolvenční správce by měl podat návrh na zrušení oddlužení je výhodnější pro věřitele, aby se insolvenční řízení dokončilo s tím, že dlužníkovi v důsledku neplnění jeho povinností nebude přiznáno uvedené osvobození.

Jako další příklad dlužnice, kde nebylo insolvenčním soudem po splnění oddlužení přiznáno dlužníkovi osvobození od placení zbývajících pohledávek lze uvést řízení vedené pod sp.zn. KSPH 72 INS 8893/2015 vedené u Krajského soudu v Praze.

Je nutné připomenout následující pravidlo. Pokud byly dlužníku stanoveny nižší splátky, je předpokladem pro přiznání osvobození splacení oddlužení v rozsahu alespoň 50 % zjištěných nezajištěných pohledávek.⁴

Pro řízení započatá po 1.6.2019 panují pro dlužníky přívětivější podmínky. Jedná se o tzv. zvlášť zranitelné osoby. V první řadě došlo k zásadní změně v délce řízení u starobních důchodců a invalidních důchodců ve 2. a 3. stupni. U těchto osob trvá oddlužení pouze 3 roky za předpokladu, že nesplatí nezajištěným věřitelům 100 % jejich pohledávek dříve. Je nutné zmínit, že aby se na dlužníka vztahovaly tyto podmínky, tak musí mít přiznaný starobní důchod od České správy sociálního zabezpečení či starobní důchod se zahraničním prvkem před podáním návrhu na oddlužení. Naopak u invalidity se přihlíží i k situaci, kdy se dlužník stal invalidním ve 2. či 3. stupni až v průběhu řízení. Tito lidé tak mohou splácet své závazky o 2 roky kratší dobu. Ještě větším benefitem pro tyto dlužníky je fakt, že jim soud je povinen přiznat osvobození od placení zbývajících dluhů ihned po skončení oddlužení. Není zde tedy stanovena žádná hranice v procentech, kterou dlužník musí věřitelům uhradit. Jedinou podmínkou pro přiznání osvobození tedy je aby dlužník řádně po celou dobu oddlužení plnil své povinnosti což v praxi znamená aby platil řádně odměnu insolvenčnímu správci, která u jednotlivce je stanovena v celkové výši 1 089,- Kč včetně DPH měsíčně a zároveň aby každý měsíc svým věřitelům uhradil minimálně částku, která odpovídá měsíční odměně insolvenčního správce. V případech, kdy

⁴ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.225

insolvenční správce je plátcem DPH, je tedy minimální měsíční splátka pro oddlužení stanovena na 2x 1 089,- Kč, tedy celkem 2 178,- Kč.

Další zvláštní případ, kdy oddlužení bude trvat pouze 3 roky stanovila novela IZ č.230/2019 Sb. Novela předpokládá zvýhodněný tříletý režim oddlužení, pokud alespoň dvě třetiny dluhů vznikly před dovršením 18 let věku dlužníka. K těmto závazkům by se připočítávalo příslušenství těchto dluhů, které přirostlo později, a také nové dluhy, které vznikly do 21 let věku, pokud dlužník peníze použil na splácení starších závazků.⁵

Pro ostatní fyzické osoby existují dvě možnosti délky řízení. V prvním případě oddlužení skončí po 3 letech. Podmínka je aby za tuto dobu dlužník uhradil minimálně 60 % přihlášených pohledávek. V druhém případě bude doba oddlužení standardní po dobu 5 let. Celková výše plnění přihlášených pohledávek na konci oddlužení má význam ve vztahu k osvobození od placení zbývajících pohledávek. Oproti předchozí právní úpravě pokud za dobu 3 let bude uhrazeno 30 % a za dobu 5 let bude uhrazeno 60 %, tak soud vydá automaticky rozhodnutí o osvobození. Toto poskytuje velkou výhodu dlužníkům, kteří nemusí mít do poslední chvíle obavy, zda jim toto osvobození bude přiznáno. Názorným příkladem může být již zmiňované řízení, které bylo vedené pod sp.zn. KSPA 59 INS 25284 / 2015 u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, kde dlužnice uhradila za dobu 5 let svým nezajištěným věřitelům pohledávky ve výši 35,47 %, ale i tak jí osvobození nebylo přiznáno. Důvodem byl fakt, že dlužnice zatajila svůj příjem minimálně ve výši 75 000,- Kč a po usnesení soudu, aby tento příjem zaslala insolvenčnímu správci, tak neučinila, ačkoliv na to měla přibližně 4 roky čas, neboť tato okolnost vyšlo najevo poměrně brzy po začátku oddlužení. Dále dlužnice nepředkládala přehled o svých příjmech a do řízení posílala stále stejnou částku bez ohledu na reálný příjem. Stejně tak v již zmiňovaném řízení vedeném pod sp.zn. KSPH 72 INS 8893/2015 u Krajského soudu v Praze došlo k situaci, kdy dlužnice uhradila 49 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Ovšem v průběhu oddlužení při změně zaměstnání toto neohlásila insolvenčnímu správci a po určitou dobu nebyly prováděny srážky ze mzdy. Po pokynu IS aby dlužnice vydala do

⁵ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.208

oddlužení částku, která odpovídala srážkám ze mzdy, které měli proběhnout, ale neproběhli, toto dlužnice nesplnila. Insolvenční správce tak ve své konečné zprávě pro soud ponechal rozhodnutí ohledně vydání osvobození na vůli soudu. Za nynější situace je sporné, zda by takovýto postup byl možný, dlužnice by totiž nárok na přiznání osvobození při překročení 30 % hranice měla mít garantovaný. Oddlužení by z důvodu nesplnění soudem stanovené povinnosti ze strany dlužnice zřejmě muselo být zrušeno již v jeho průběhu pro neplnění podstatných povinností. Jediná možnost, která dlužníkovi hrozí, v případě, oddlužení dokončí, uhradí alespoň 30 % pohledávek svých věřitelů, ale i přesto mu nebude přiznáno osvobození od placení zbývajících pohledávek je situace, kdy by až právě na samém konci oddlužení vyšel najevo nepoctivý záměr dlužníka, v tomto případě by insolvenční soud osvobození vydat nemusel. Může se stát, že u jednotlivých případů a soudů bude rozhodovací praxe ve sporných případech odlišná a sjednotí se až s odstupem času na základě judikatury.

Na individuálním posouzení a rozhodnutí soudu budou případy, kdy dlužník za 5 let nedosáhne uspokojení 30 % hranice. Soud osvobození přizná v případě, že oddlužení bylo plněno pět let a dlužník neporušil svou povinnost vynaložit veškeré úsilí, které po něm bylo možno spravedlivě požadovat, k plnému uspokojení pohledávek svých věřitelů.⁶

Při pojednání o podmínkách oddlužení a délce oddlužení je třeba zmínit další nové pravidlo, které přinesla novela IZ po 1.6.2019. Jedná se přerušení a prodloužení doby oddlužení. Doba, o kterou se může oddlužení prodloužit je maximálně 6 měsíců. To znamená, že může být i kratší dle individuální situace dlužníka a stavu řízení. Podle důvodové zprávy k Oddlužovací novele je jeho smyslem „*nevystavovat dlužníka v odůvodněných případech povinnosti nadále plni splátkový kalendář, jestliže během standartní doby 3 let nebo 5 let nedosáhne požadované hranice uspokojení věřitelů pouze o relativně nepatrnou hodnotu (například nedosáhne-li dlužník příslušné hranice pro splnění oddlužení pouze o hodnotu ve výši několikaměsíčního příjmu)*“. Návrh

⁶ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.226

může podat pouze dlužník. Návrh musí být insolvenčnímu soudu doručen před ukončením relevantního pásma trvání oddlužení, o jehož prodloužení dlužník žádá.⁷

Dlužník tedy v případě, že si požádá o prodloužení oddlužení má v praxi až 3,5 roku na to aby dosáhl 60 % uspokojení nezajištěných věřitelů. Lze se domnívat, že někteří dlužníci při blížícím se konci tohoto časového pásma využijí mimořádných splátek v případech, kdy splnění hranice bude na dosah.

Dalším novým institutem, který může ovlivňovat faktickou délku oddlužení je přerušení oddlužení. Po tuto dobu dlužník nemusí splácet.

Insolvenční soud může po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty rozhodnout o přerušení průběhu oddlužení až na 1 rok. Učiní tak z důležitých důvodů na návrh dlužníka nebo insolvenčního správce. Průběh oddlužení nelze přerušit opakovaně. Odvolání proti rozhodnutí o přerušení průběhu oddlužení není přípustné. Podle důvodové zprávy k Oddlužovací novele mají být důvod objektivního a dočasného charakteru s tím, že se má přihlídnout „*například k dlouhodobé pracovní neschopnosti, především v případě hospitalizace, ztrátě zaměstnání či jinému obdobnému výpadku příjmů způsobenému nikoli zaviněním dlužníka*“.⁸

V rámci výčtu podmínek pro splnění oddlužení a zejména pro vydání osvobození od placení zbývajících pohledávek je nutné zmínit další výhodu pro dlužníky, kterou představuje fakt, že v insolvenčních řízeních započatých po 1.6.2019 se rozlišují podřízené a nepodřízené pohledávky. Více bude uvedeno v samostatné kapitole pohledávky. Nyní pouze stručně uvedu, že výše uvedené 30 % a 60 % hranice se vztahují k celkové výši nepodřízených pohledávek.

2.3 Zrušení oddlužení

V poměrně velkém množství dochází ke zrušení oddlužení. Obvykle se tak děje na podnět insolvenčního správce k insolvenčnímu soudu, který o zrušení oddlužení

⁷ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.1132

⁸ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.1129

meritorně rozhodne. Dlužník samozřejmě má možnost podat opravný prostředek k nadřízenému soudu. Důležité je vyjmenovat jaké jsou důvody pro zrušení oddlužení.

Důvodem pro zrušení oddlužení v obou jeho formách může být:

- neplnění podstatných povinností dlužníkem nebo podle schváleného způsobu oddlužení,
- nové dluhy dlužníka, pokud vznikly jeho zaviněným jednáním a jsou již déle než 30 dnů po splatnosti,
- návrh dlužníka na zrušení oddlužení, nebo
- vyjdou-li po schválení oddlužení najevo okolnosti, na jejichž základě lze důvodně předpokládat, že dlužník nesleduje oddlužením poctivý záměr.

Dalším důvodem pro zrušení oddlužení ve formě splátkového kalendáře schváleného podle úpravy platné do 31.5.2019 bylo, že dlužník není schopen splnit podstatnou část splátkového kalendáře (předepsaných 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů).

Vzhledem k tomu, že oddlužení splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty schvalované podle úpravy účinné od 1.6.2019 již není postaveno na minimálním 30% uspokojení nezajištěných věřitelů, byl nově důvod pro zrušení oddlužení nastaven tak, že dlužník není v důsledku okolnosti, které zavinil, po dobu delší než tři měsíce schopen splácet v plné výši alespoň odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce a běžné výživné, je-li k jeho placení povinen. Předtím, než dojde ke zrušení oddlužení, je však nutno neplnění oddlužení nebo jiné důvody pro zrušení oddlužení s dlužníkem za účasti insolvenčního správce, popřípadě věřitelského orgánu, projednat.⁹

V případě, že opravdu dojde ke zrušení oddlužení, insolvenční soud musí rozhodnout o tom, co se stane s insolvenčním řízením dále. Možné jsou dvě varianty a to buď ta, že řízení bude zastaveno nebo na majetek dlužníka bude prohlášen konkurs. Z praxe je patrné, že častější varianta je zastavení řízení. Možnost konkursu totiž bývá využívána v případech, kdy lze zpeněžit nějaký majetek dlužníka a alespoň částečně tak uspokojit věřitele. Majetek dlužníka by měl být takové hodnoty, aby výtěžek z jeho zpeněžení po

⁹ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.220

odečtení odměny insolvenčního správce z tohoto zpeněžení, byl dostatečný pro rozdělení mezi věřitele. V opačném případě by tento postup neměl pro věřitele smysl a přinášel zbytečné náklady pro dlužníka.

Zastavení řízení může nastat i v případě smrti dlužníka. V takovém případě se nepokračuje v řízení ani s dědici dlužníka.

Velmi zajímavé je zmínit problematiku zrušení oddlužení v případech společného oddlužení manželů. Dle aktuální platné právní úpravy od 1.1.2014 v řízeních zahájených na základě společného návrhu obou manželů mají manželé postavení nerozlučných společníků a považují se za jediného dlužníka. Pokud tedy kterýkoliv z manželů zaviní neplnění oddlužení, insolvenční soud společné oddlužení zruší a na majetek manželů prohlásí společný konkurs, popřípadě řízení zastaví. Míru zavinění manželů nezkoumá.¹⁰ V případě, že dojde k rozvodu manželů, není to důvod k tomu aby společné oddlužení nepokračovalo.

Naopak situace v případě společného oddlužení manželů a úmrtí jednoho z manželů zatím není zcela jednoznačně vyřešena. V praxi se objevují různé přístupy. Podle VSOL je v insolvenčním řízení možné pokračovat s pozůstalým manželem, mimo jiné s odkazem na fikci jednoho dlužníka (srov. 2 VSOL 54/2016), naopak podle VSPH je insolvenční řízení nutné zastavit vzhledem k dopadům úmrtí na insolvenční řízení (srov. 2 VSPH 1653/2016).

¹¹ K první variantě se přiklání i Nejvyšší soud ČR dle svého rozhodnutí pod sp. Zn. 29 NSČR 140/2016 když zastává názor, že úmrtí jednoho z manželů není samo o sobě důvodem pro zrušení oddlužení.

Pro srovnání do 31.12.2013 neexistoval institut společného oddlužení manželů, a proto každý z manželů podával návrh na oddlužení zvlášť a obvykle soud vydal usnesení o spojení obou věcí dohromady. Pokud toto spojené řízení nemělo zdárný průběh, tak došlo k rozdělení obou řízení a bylo možné, aby oddlužení jednoho z manželů bylo zrušené a druhé, aby pokračovalo s úpravou splátkového kalendáře.

¹⁰ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.222

¹¹ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.1031

2.4 Oddlužení podnikatelů

Právní úprava oddlužení podnikatelů prošla celou řadou novel. Do 1.1.2014 kdy vstoupila v účinnost novela zákona č.294/2013 Sb. nebylo možné oddlužení realizovat u OSVČ. Pokud tedy fyzická osoba podnikala na živnostenský list a své závazky neměla z podnikatelské činnosti, i tak nemohla podat návrh na oddlužení. V momentě, kdy bylo umožněno oddlužení OSVČ vstoupila do úvahy další záležitost, která má vliv na to, zda oddlužení může či nemůže být realizováno. Jedná se o charakter závazků. V případě, že dluhy byly z podnikání, tak až na výjimky, tato situace byla překážkou. Dluhy z podnikání bylo možné oddlužit po předchozím souhlasu věřitele nebo v případě, že u fyzické podnikající osoby proběhl konkurs, který byl ukončen pro nemajetnost dlužníka a tato pohledávka věřitele zůstala neuspokojena.

Do lepšího postavení se podnikatelé dostali na základě novely IZ č.64/2017 Sb., která vstoupila v účinnost 1.7.2017. Nově je aplikována fikce souhlasu věřitele u dluhů z podnikání. Přesné znění je takové, že dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkovu úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, jestliže s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde, platí, že věřitel souhlasí, pokud nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto své stanovisko odůvodní.¹²

Nadále platí, že lze uspokojit pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení konkursu dlužníka v předchozím insolvenčním řízení. Zároveň nejsou překážkou závazky vzniklé z podnikání, u kterých mají věřitelé zajištění.

Relativně čerstvou novinkou je novela, která byla realizována prostřednictvím tzv. Lex Covid. Konkrétně jde o zákon č. 191/2020 Sb., Zákon o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu). Na základě této novely nastala trvalá změna, že dluhy z podnikání již nejsou za žádných okolností překážkou oddlužení.

¹² Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.1004

2.5 Konkurs a reorganizace

Diplomová práce je zaměřena na oddlužení, je třeba se však stručně zmínit i o tom, co znamená konkurs. V obecném jazyce je konkurz považován za metodu, kterou jsou řešeny úpadky podnikatelských subjektů (ať již právnických nebo fyzických osob) – tedy panuje představa, že konkurz fyzické nepodnikající osoby není možné provést. Konkurz je ale obecnou metodou řešení úpadku společnou pro všechny subjekty, nicméně je fakt, že v případě nepodnikajících fyzických osob není metodou běžnou. Jako v principu likvidační metoda, totiž jeho důsledná aplikace v případě nepodnikající fyzické osoby, ztrácí část svého smyslu.¹³

Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že dlužník zcela přichází v důsledku prohlášení konkursu o možnost disponovat s majetkem, který tvoří majetkovou podstatu, tento majetek je insolvenčním správcem zpeněžen a zjištěné pohledávky věřitelů jsou zásadně poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty. Po skončení konkursního řízení vedeného na majetek dlužníka – fyzické osoby neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají. Pokud dlužník při přezkumném jednání pohledávku přihlášeného věřitele výslovně nepopřel, je takový věřitel oprávněn na základě seznamu zjištěných pohledávek podat po skončení konkursního řízení proti dlužníkovi návrh na výkon rozhodnutí nebo exekuci. Právo podat návrh na výkon rozhodnutí se podle § 312 odst. 4 IZ promlčí až za deset let po pravomocném zrušení konkursu. Tedy konkurs úpadkovou situaci dlužníka, který neměl dostatek majetku k uspokojení věřitelů, uspokojivě neřeší. Pokud dlužník nakládá po prohlášení konkursu s majetkovou podstatou, jsou jeho úkony vůči věřitelům neúčinné. Účinky prohlášeného konkursu nastávají okamžikem zveřejnění usnesení o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. Pokud by po prohlášení konkursu dlužník bez předchozího souhlasu insolvenčního správce odmítl dar nebo dědictví nebo uzavřel nevýhodnou dohodu o vypořádání dědictví, jsou tyto úkony postiženy absolutní neplatností.¹⁴

¹³ Smrčka, L., Plaček, J., Schönfeld, J., Louda, L. Insolvenční řízení (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona), 2016, s.163

¹⁴ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.158-162

Do majetkové podstaty patří majetek dlužníka, jeho spoluvlastnické podíly na majetku i majetek, který má dlužník ve společném jmění s manželem. Za podmínek daných insolvenčním zákonem patří do majetkové podstaty i věci ve vlastnictví třetích osob (jedná se o majetek, kterého se dlužník zbavil neúčinnými právními úkony, nebo majetek, u něhož došlo k zajišťovacímu převodu vlastnického práva na věřitele). Do majetkové podstaty nepatří majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí, tedy majetek, který dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i majetek, jehož prodej by byl v rozporu s morálními pravidly (například běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, zdravotnické potřeba apod.). Do majetkové podstaty rovněž nepatří majetek, se kterým lze naložit pouze způsobem, k němuž byl určen, například účelové dotace a návratné výpomoci ze státního rozpočtu, z Národního fondu, z rozpočtu územního samosprávného celku nebo státního fondu, finanční rezervy vytvářené podle zvláštního předpisu, zboží propuštěné celním úřadem k dočasnému použití apod.¹⁵

¹⁵ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.161-167

Reorganizace patří spolu s oddlužením mezi tzv. sanační způsoby řešení dlužníkového úpadku. Jejím cílem je náprava nepříznivé finanční situace dlužníka do té míry, aby byl vyřešen jeho úpadek a zároveň bylo umožněno další fungování jeho závodu nebo bylo alespoň dosaženo vyššího uspokojení věřitelů než v případě řešení úpadku konkursem. Reorganizací lze řešit úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který je podnikatelem, reorganizace se týká jeho podniku. Není přípustná, je-li dlužníkem právnická osoba v likvidaci, obchodník s cennými papíry nebo osoba oprávněná k obchodování na komoditní burze podle zvláštního právního předpisu. Reorganizace je přípustná, jestliže celkový roční úhrn čistého obrátu dlužníka podle zvláštního právního předpisu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50 000 000,- Kč, nebo zaměstnává-li dlužník nejméně 50 zaměstnanců v pracovní poměru. Následující omezení se nepoužije, jestliže dlužník společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do rozhodnutí o úpadku předložil insolvenčnímu soudu reorganizační plán přijatý alespoň polovinou všech zajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek a alespoň polovinou všech nezajištěných věřitelů počítanou podle výše pohledávek. Jde-li o insolvenční návrh věřitele a dlužník před rozhodnutím o úpadku požádá o prodloužení lhůty k předložení reorganizačního plánu, insolvenční soud v rozhodnutí o úpadku prodlouží tuto lhůtu nejdéle o 30 dnů.¹⁶

Jak potvrdil NS, IZ nečiní z hlediska přípustnosti reorganizace rozdíl mezi právnickými a fyzickými osobami (29 NSČR 11/2009). Reorganizace je eventuálně přípustná i u podnikatele – fyzické osoby, byť takovou reorganizaci (měla-li by být skutečně smysluplná) si lze v praxi představit jen zcela výjimečně.¹⁷

¹⁶ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.797

¹⁷ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.799

3 Členění pohledávek

3.1 Zajištěné a nezajištěné pohledávky

Zajištěné pohledávky představují takové pohledávky, které jsou zajištěné určitým majetkem dlužníka. V praxi se nejčastěji jedná o zajištění nemovitostí. Věřiteli to dává určitou jistotu, že jeho pohledávka bude uspokojena v plné výši, tedy v případě, že zajištění je dostatečné. Na tento aspekt může mít vliv proud času a tím vývoj tržních cen, zejména nemovitostí na trhu. V současné době by ovšem věřitelé tento problém řešit neměli protože ceny nemovitostí rostou a je tak pravděpodobné, že zastavený majetek bude dostačující i s rezervou. Výhodu má věřitel i v tom, že si může vybrat, zda-li předmět zástavy bude v rámci insolvenčního řízení zpeněžen či nikoliv. V případě, že nedojde ke zpeněžení, tak si majitel pohledávky zástavu ponechá.

V oddlužení zpeněžením majetkové podstaty schvalovaném podle úpravy účinné od 1.6.2019 došlo k drobné změně. Ke zpeněžení předmětu zajištění dojde, ledaže zajištěný věřitel požádá, aby ke zpeněžení nedošlo. Žádost o nezpeněžení může zajištění věřitel podat za situace, kdy lze zpeněžením ostatního majetku plně uspokojit pohledávky nezajištěných věřitelů (a tedy dalšího zpeněžení již není třeba) nebo kdy lze předpokládat, že výtěžek získaný zpeněžením zástavy nepostačí na úhradu pohledávek zajištěného věřitele (takže by pro nezajištěné věřitele stejně žádná část výtěžku zpeněžení nezbyla). Tedy důvod pro nezpeněžení zůstaly shodně, jen se obrátil mechanismus: podle původní úpravy žádal zajištěný věřitel, aby se zpeněžilo, podle nové úpravy, žádá zajištěný věřitel, aby ke zpeněžení nedošlo. Dojde-li následně po skončení oddlužení k osvobození dlužníka od dluhů, zůstane zajištěnému věřiteli v případě, kdy nedošlo ke zpeněžení zástavy, právo domáhat se uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení tohoto majetku i po skončení insolvenčního řízení, osvobození na pohledávky takového věřitele nedopadá.¹⁸

¹⁸ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.218

V problematice zajištěných pohledávek v minulosti někdy docházelo k situacím, kdy zajištěný věřitel svou pohledávku zjednodušeně rozdělil na dvě části. První část přihlásil do insolvenčního řízení jako zajištěnou, obvykle do výše hodnoty zástavy a druhou část, která přesahovala předpokládaný výnos ze zpeněžení zástavy přihlásil jako nezajištěnou s tím, že bude zařazena do rozvrhu splátkového kalendáře a v něm bude uspokojována.

Této praxi ovšem zamezil judikát Nejvyššího soudu ze dne 29.8.2018, čj. MSPH 78 INS 10174/2014, 29 NSČR 150/2016-B-114, který zkráceně rozhodl následovně: Zajištěný věřitel, jemuž podle hmotného práva (nebo i podle procesního práva) bylo zřízeno zajištění jedním právním jednáním pro celou zajištěnou pohledávku, nemůže uplatnit takové zajištění jen pro část pohledávky a zbývající část pohledávky přihlásit jako nezajištěnou. Kdyby tak zajištěný věřitel učinil již ve včasné přihlášce, šlo by o přihlášku vadnou, podléhající režimu ustanovení §188 IZ.¹⁹

¹⁹ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.219

3.2 Podřízené pohledávky

V insolvenčním řízení se uplatňují také podřízené pohledávky. Tyto pohledávky bývají uspokojovány až poté, kdy jsou uspokojeny ostatní nepodřízené pohledávky. Podřízené pohledávky mají i významnou roli před schválením oddlužení, kdy insolvenční správce na základě příjmů dlužníka propočítává očekávanou míru uspokojení nezajištěných věřitelů, stejně tak v průběhu oddlužení, kdy IS soudu zasílá pravidelný přehled plnění splátkového kalendáře ve svých zprávách o oddlužení. Při této kalkulaci obvykle pracuje pouze s nepodřízenými pohledávkami. Důvod pro tento postup je takový, že po splnění oddlužení, kdy soud rozhoduje o tom, zda dlužník má nárok nebo nemá nárok na osvobození od hrazení zbývajících pohledávek, bere soud v potaz taktéž míru uspokojení ve vztahu k pouze nepodřízeným pohledávkám.

Takzvaná oddlužovací novela, provedená zákonem č.31/2019 Sb. s účinností k 1.6. 2019, vnesla do insolvenčního zákona novum v podobě fikce podřízenosti určitých pohledávek, resp. příslušenství pohledávek v případě, jestliže je způsobem řešení dlužníkovu úpadku oddlužení. Zákonná úprava nic nemění na hmotněprávní povaze dotčených pohledávek (tyto dle hmotného práva nejsou podřízené), ale pouze pro účely insolvenčního řízení funguje jejich podřízenost.

Za takové pohledávky se v rámci oddlužení považují:

- úroky z pohledávek přihlášených věřitelů,
- úroky z prodlení z pohledávek přihlášených věřitelů,
- poplatek z prodlení pohledávek přihlášených věřitelů a
- smluvní pokuta sjednaná pro případ prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání,

a to ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku.²⁰

²⁰ Vrba Milan - Řeháček Oldřich - Zůbek Jan - Dirhan Martin, Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem, 2020

Podle důvodové zprávy k této novele si nová úprava klade za cíl řešit situace, v nichž v praxi dochází k přihlašování takových pohledávek do oddlužení, jejichž příslušenství výrazně přesahuje výši jistiny, tedy výši původního dluhu, a to navýšením o různé úroky, úroky z prodlení či poplatek z prodlení. Důsledkem je, že plněním splátkového kalendáře dochází k distribuci měsíčních splátek ve značné výši na příslušenství pohledávek, což snižuje uspokojení jistiny pohledávek věřitelů, kterým pohledávka plynutím času a navyšováním o úroky nenarostla.²¹

V praxi bylo možné se často setkat s případy, kdy si některé nebankovní společnosti přihlášily i plánované úroky, které měli být v průběhu splácení úvěru uhrazeny a tím získávali větší procento při rozdělování splátek mezi věřitele.

²¹ Maršíková, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou, 2019, s.85-86

3.3 Pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postaveným

Pohledávky za majetkovou podstatou jsou taxativně vyjmenované pohledávky, kterým zákonodárce přiznal přednostní postavení a které vznikají buďto po zahájení insolvenčního řízení, nebo po vyhlášení moratoria, respektive po rozhodnutí o úpadku. Jejich existence je spojena zásadně s tím, že insolvenční řízení není možné uzavřít okamžitě, zpravidla trvá jednotky let. Nachází-li se přitom dlužník v úpadku, je nezbytné, aby existovala u dotčených stran motivace se řízení, respektive jednání s dlužníkem, účastnit – touto motivací je přiznání vyšší priority pohledávek za dlužníkem.

Z hlediska vnímání zákonodárce jsou pohledávky za majetkovou podstatou „kvalifikovaným okruhem pohledávek vznikajících v průběhu insolvenčního řízení, v úzké souvislosti s ním nebo přímo jako jeho přímý důsledek, platí přitom, že jejich přednostní uhrazení je nezbytné pro zdárný průběh insolvenčního řízení nebo pro ekonomickou udržitelnost, respektive pro ekonomický smysl celého procesu, případně o pohledávky, které odpovídají nákladům insolvenčního řízení, a obdobné pohledávky. Bez přednostního uhrazování těchto pohledávek by insolvenční řízení významným způsobem zasáhlo veřejné rozpočty a podle situace by mohlo umožňovat vedení sanačního insolvenčního řízení u dlužníků, kde by to postrádalo ekonomické opodstatnění.²²

Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou jsou výslovně vyjmenované pohledávky, kterým zákonodárce přiznal z více či méně legitimních důvodů preferované postavení. Tyto pohledávky se uspokojují v plné výši kdykoliv po rozhodnutí o úpadku. Zpravidla jde o pohledávky, na jejichž přednostním uspokojení existuje veřejný zájem, například z důvodů jejich sociálních konotací, nebo u nichž byl identifikován nějaký jiný zájem odůvodňující jejich prioritní pořadí. Neplatí přitom, že by uspokojováním těchto pohledávek v běžném pořadí ohrožovalo průběh insolvenčního řízení, případně, že by tím docházelo k rozporu s ekonomickou smysluplností vedení insolvenčního řízení.²³

²² Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.452

²³ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.459

V případě oddlužení fyzických osob je v praxi časté, že se jedná o neuhrazené výživné případně může jít o náhradu škody způsobené na zdraví a další.

3.4 Vykonatelné pohledávky

Vychází se z toho, že jde o sice teoreticky nesprávné, lež obsahově srozumitelné označení pro pohledávky, pro něž má věřitel k dispozici exekuční titul. Exekučními tituly pro pohledávky vznikající z poměrů soukromého práva, jež jsou do insolvenčního řízení přihlašovány zdaleka nejčastěji, jsou totiž v první řadě vykonatelná rozhodnutí civilních soudů. Výčet exekučních titulů v § 274 o. s. ř. je z tohoto pohledu už „jen“ jakýmsi doplňkem. Za vykonatelnou bude třeba v insolvenčním řízení považovat rovněž pohledávku, ohledně níž věřitel disponuje cizozemským rozhodnutím, je-li toto rozhodnutí v ČR vykonatelné podle práva mezinárodního.²⁴

Rozdíl mezi vykonatelnou a nevykonatelnou pohledávkou se projeví např. u popření přihlášené pohledávky. Vyšší nároky jsou kladeny na popěrný úkon týkající se vykonatelné pohledávky. V tomto případě je uvedení důvodů popření nutné, neboť v určovací žalobě podle § 199 smí správce (respektive dlužník v reorganizaci a oddlužení) uplatnit pouze ty skutečnosti, pro které pohledávku popřel, nebude mít pro účely uplatnění popření žalobou u soudu k dispozici žádné skutečnosti, kterými by nárok na určení (částečné) neexistence vykonatelné pohledávky mohl odůvodnit.²⁵

U nevykonatelné pohledávky z hlediska určitosti popěrného úkonu není významné, zda v něm popírající také skutkově blíže vymezí důvody svého popření, jakkoli je jinak v obecně rovině uvedení takových údajů pro další postup subjektů insolvenčního řízení jistě žádoucí.²⁶

Zjednodušeně lze říci, že v případě, že jde o popřenou vykonatelnou pohledávku musí podat odpůrčí žalobu, kterou vyvolá incidenční spor insolvenční správce. Naopak u nevykonatelné pohledávky se proti popření příslušné pohledávky musí žalobou bránit věřitel. Více bude uvedeno v kapitole o popření pohledávek.

²⁴ Vrba Milan - Řeháček Oldřich - Zůbek Jan - Dirhan Martin, Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem, 2020, s.31

²⁵ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.533

²⁶ Tamtéž

4 Přezkum přihlášených pohledávek

4.1 Popření přihlášených pohledávek

Pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek mohou popírat insolvenční správce, dlužník a přihlášení věřitelé. Popření pohledávky lze vzít zpět. Insolvenční správce může při přezkumném jednání změnit stanovisko, které zaujal k jednotlivým pohledávkám v seznamu přihlášených pohledávek. Obsah popěrného práva (účinky popěrného úkonu a procesní důsledky z toho plynoucí) se ovšem u jednotlivých subjektů liší. Byla-li pohledávka přihlášena, respektive přezkoumána jako nevykonatelná (§191 odst.2), popřípadě bylo-li popřeno pořadí pohledávky (bez ohledu na vykonatelnost), je na přihlášeném věřiteli, aby podal v zákonné lhůtě incidenční žalobu, a zahájil tak odporový spor o pravost, výši či pořadí přihlášené pohledávky. Naopak spor o pravost anebo výši vykonatelné pohledávky zahajuje svou odporovou žalobou popírající insolvenční správce. Dalším účinkem popření přihlášené pohledávky insolvenčním správcem je ztráta hlasovacích práv s popřenou pohledávkou spojených, a to v rozsahu odpovídajícím popření pohledávky.²⁷

Popření pravosti pohledávky

O popření pohledávky co do její pravosti jde tehdy, je-li namítáno, že pohledávka nevznikla nebo, že již zcela zanikla anebo, že se zcela promlčela. Účinné popření (jen) pravosti pohledávky umožňuje soudu ve sporu o určení pravosti pohledávky zkoumat (pouze) základ nároku. Dospěje-li soud k závěru, že základ nároku je dán, nemůže bez dalšího zkoumat též jeho výši nebo pořadí. Popření pravosti pohledávky je důvodné tehdy, nesvědčí-li přihlašovatel nárok. Učebnicovým příkladem ztráta nároku na základně námítky je promlčení.²⁸ Promlčení pohledávek trvá obvykle 3 roky, promlčecí lhůta se zastaví, pokud věřitel na základě exekučního titulu proti povinnému zahájí exekuční řízení.

Popření výše pohledávky

²⁷ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.532

²⁸ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.539

O popření pohledávky co do její výše jde tehdy, je-li namítáno, že dlužníkův závazek je nižší než přihlášená částka. Ten, kdo popírá výši pohledávky, musí současně uvést, jaká je ve skutečnosti výše pohledávky. Účinné popření pohledávky co do její výše umožňuje soudu ve sporu o určení výše pohledávky zkoumat pouze tuto výši (a to pouze v popřené rozsahu), nikoliv též posuzovat (bez dalšího) pravost a pořadí pohledávky.²⁹

Popření pořadí pohledávky

O popření pohledávky co do jejího pořadí jde tehdy, je-li namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce pohledávky, nebo je-li popíráno právo na uspokojení pohledávky ze zajištění. Ten, kdo popírá pořadí pohledávky, musí současně uvést, v jakém pořadí má být pohledávka uspokojena.

Cílem přezkumu přihlášených pohledávek z hlediska pořadí je jejich roztržení do tří základních skupin (tříd), a to na pohledávky obecně (nezajištěné), juniorní (podřízené) a seniorní (zajištěné), další (podrobnější) seřazení věřitelů uvnitř jednotlivých jmenovaných skupin již předmětem přezkumu pořadí pohledávky není.

U juniorních pohledávek platí, že nepřizná-li věřitel podřízené pohledávky tuto její vlastnost v přihlášce, je to důvod pro popření pohledávky do pořadí. Naopak to ovšem neplatí, protože věřiteli nelze vnucovat výhodnější pořadí, než jakého se sám dovolává.

4.2 Incidenční spor u popřených pohledávek

V případě popření nevykonatelné pohledávky z jakéhokoliv ze tří možných důvodů a v případě popření pořadí vykonatelné pohledávky žalobu podává věřitel popřené pohledávky. Žaloba podaná jinou osobou by byla odmítnuta. Odporová žaloba směřuje proti tomu, kdo pohledávku popřel. Pokud pohledávku popřel insolvenční správce, musí být žaloba podána proti němu, a to bez ohledu na rozložení dispozičních práv k majetkové podstatě. Pokud byla pohledávka popřena dlužníkem, pak za podmínky, že toto popření má vliv na zjištění pohledávky musí věřitel žalovat dlužníka. Jestliže pohledávku popřel zároveň insolvenční správce i dlužník, musí věřitel žalovat oba opírající.³⁰

²⁹ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.540

³⁰ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.552-553

Lhůta k podání žaloby činí 30 dnů. Počátek běhu lhůty je zásadně vázán ke dni, kdy se konalo přezkumné jednání, na němž byla popřená pohledávka přezkoumána. Marné uplynutí lhůty k podání žaloby má v řízení ten účinek, že k pohledávce popřené co do pravosti se nepřihlíží a pohledávka popřená co do výše nebo pořadí je zjištěna ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření.³¹

V případě popření vykonatelné pohledávky insolvenčním správcem, podá insolvenční správce do 30 dnů od přezkumného jednání nebo od právní moc rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu podle §40 odst. 3 písm. a) u insolvenčního soudu žalobu, kterou své popření uplatní proti věřiteli, který vykonatelnou pohledávku přihlásil. Lhůta je zachována, dojde-li žaloba nejpozději posledního dne lhůty soudu. Jako důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu lze uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí, důvodem popření však nemůže být jiné právní posouzení věci.

Lhůta k podání žaloby činí 30 dnů. Žalující insolvenční správce i dlužník jsou od placení soudního poplatku za žalobu podle § 199 osvobozeni. V případě procesního úspěchu žalobce bude povinnost zaplatit soudní poplatek zásadně uložena žalovanému přihlášenému věřiteli. Ve své žalobě smí žalobce uplatnit pouze skutečnosti, pro které byla pohledávka popřena. V průběhu řízení však žalobce může důvod popření měnit a doplňovat (uvádět nové skutečnosti) tehdy, jestliže posléze vyjde najevo, že sporná pohledávka je pohledávkou nevykonatelnou (když se během odporového sporu například ukáže, že tvrzený exekuční titul je formálně nebo materiálně nevykonatelný).³²

5 Neúčinné právní úkony

Neúčinné právní úkony mají velký význam pro dlužníky i věřitele v procesu oddlužení u fyzických osob. Neúčinné právní úkony se dělí na tři kategorie, které budou dále blíže rozebrány. Velmi často se stává, že dlužníci záměrně převedou svůj majetek, zejména

³¹ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.553

³² Smolík, P. Oddlužení v právním řádu ČR, Právní praxe, 2016, s.154

nemovitosti, na nějakou blízkou osobu. Cílem je pochopitelně aby tento majetek nebyl v insolvenčním řízení, popřípadě předtím v exekučním řízení zpeněžen. Ve většině případů ovšem takové úkony insolvenční správce odhalí, případně na ně upozorní věřitelé nebo jiné osoby. V těchto případech se jedná o promyšlené a cílené jednání dlužníka. Ovšem je třeba zmínit, že v některých případech se může jednat i o právně ekonomickou nevědomost dlužníka. Tedy neúčinný právní úkon dlužník provede, aniž by věděl, že toto právní jednání je později napadnutelné. V takovýchto případech podává insolvenční správce dlužníka tzv. odpůřčí žalobu ke stejnému soudu u kterého je dané insolvenční řízení vedeno. Podanou odpůřčí žalobou se zahajuje tzv. incidenční spor. Žalovaným ovšem nebývá dlužník, tedy osoba, která neúčinný právní úkol provedla, ale osoba, na kterou byl majetek tímto jednáním převeden. V praxi může nastat i situace, kdy žalovaná osoba o dluzích dlužníka nevěděla, ani s ním není v žádném bližším vztahu a do nepříjemné situace se dostala vlastně náhodně bez svého přičinění. Tyto případy jsou ovšem méně časté.

Účel odpůřčího práva, ať je jeho podoba jakákoliv, je jednoduchý: chránit dlužníkovy nezajištěné věřitele před nelegitimním úbytkem dlužníkovu majetku, jenž má obecně sloužit k uspokojení jejich pohledávek. Lze předpokládat, že v důsledku této ochrany nemusejí věřitelé monitorovat své dlužníky tak podrobně, jako by museli bez ní, a úspora těchto nákladů na monitorování zvyšuje produktivitu podnikání.³³

Insolvenční právo do jisté míry poskytuje ochranu protistraně dlužníka při převodech majetku, kdy jak jsem již výše uvedl, osoba nabývající majetek nemusí vědět o úmyslech dlužníka ani jeho dluzích. Odpůřčí právo a principy, na kterých spočívá, se totiž z definice střetávají s jinými silnými právními principy, jakou jsou princip *pacta sunt servanda* či princip ochrany dobré víry, jež směřují ke stabilitě smluvních a vlastnických vztahů. Podle § 3 odpůřčího řádu tak například bylo možno odporovat neúmyslnému jednání dlužníka jen tehdy, pokud dlužníková protistrana věděla nebo musela vědět, že v transakci se z pohledu dlužníka jedná o tzv. „mrhání majetkem, tedy o případ, kdy „nepoměr mezi obecnou cenou věci dlužníkem zcizené a protihodnotou, kterou za ní dlužník obdržel, byl nápadný“.³⁴

³³ Richter Tomáš, Právní monografie, Insolvenční právo, 2017, s.388

³⁴ Tamtéž, s.389

U osoby nabývající majetek od dlužníka se tak obezřetnost zajisté vyplatí protože incidenční spor v případě prohry žalovaného může přinést další náklady. V některých případech je tak lepší aby tato osoba vydala majetek do majetkové podstaty dlužníka dobrovolně. Typicky se jedná o darovací smlouvy, kde obrana nabyvatele, velmi obvykle rodinného příslušníka dlužníka, bývá velmi omezená a rozhodovací praxe soudů dává větší šanci na úspěch žalobcům, tedy insolvenčním správce. Na druhou stranu, pokud osoba nabývající za majetek dlužníkovi zaplatí, tak se nemusí bát, že by přišla o pořízený majetek i o peníze na jeho pořízení vynaložené. Na takovéto situace insolvenční zákon pamatuje následovně. Jelikož za neúčinné právní jednání může být prohlášeno i jednání, které spočívalo ve vzájemném protiplnění, tak insolvenční zákon v § 237 odst.3 a 4 stanoví, že dojde-li ke zjištění neúčinnosti takového právního jednání dlužníka, které bylo spojeno s protiplněním, které dlužník přijal od druhé strany, má tato osoba právo na vrácení protiplnění, které bylo poskytnuto za plnění, jež je povinna vydat do majetkové podstaty. Insolvenční správce je povinen toto plnění přijaté dlužníkem vydat za předpokladu, že jsou splněny tyto dvě kumulativní podmínky, a to, že je toto plnění v majetkové podstatě rozpoznatelné, a současně se v majetkové podstatě nachází.³⁵ V případě, že nikoliv tak se odpovídající částka automaticky přihlásí jako pohledávka osoby, která musela majetek z neúčinného právní úkonu vydat do majetkové podstaty.

Existuje ještě další typ neúčinného právního jednání. Nejde u něj o transakce, v jejichž důsledku dochází k poklesu dlužníkovy čistého obchodního jmění, nebo o jednání, jež zdání takového poklesu vyvolávají, případně ztěžují věřitelovo uspokojení z něj, ale o transakce, při nichž je jeden věřitel upřednostněn před věřiteli jinými. Je-li dlužník solventní, není důvod proti takovému upřednostnění čehokoli namítat-mezi věřiteli solventního dlužníka platí, jak víme, princip uspokojení na bázi „kdo dřív přijde, ten dřív mele“. ³⁶ Solventní dlužník se ovšem obvykle nedostane do insolvenčního řízení. V případě nesolventních dlužníku nastává pro věřitele boj o uspokojení svých pohledávek. Pokud by insolvenční řízení bylo zahájeno tak říkajíc „z čista jasna“, insolvenční právo by zvláštní ustanovení o odporovatelnosti nepotřebovalo. Pád dlužníka do úpadku je

³⁵ Kozák, Jan a kol., Insolvenční zákon, Komentář 5.vydání, 2019, s.893

³⁶ Richter Tomáš, Právní monografie, Insolvenční právo, 2017, s.389

v reálném životě často poměrně pomalým procesem. Nositelé nároků na dlužníkův majetek často vnímají signály tohoto procesu a o tom, že hrozí zahájení kolektivního insolvenčního řízení, se mohou dozvědět v různých okamžicích. Vědomí skutečnosti, že v kolektivním řízení bude jejich pohledávka uspokojena poměrně s pohledávkami ostatních věřitelů, může působit jako velmi silná motivace pro to, aby se věřitelé při prvních signálech hrozícího úpadku pokusili účinkům kolektivního řízení vyhnout, tzn. získat uspokojení či zlepšit pořadí svých pohledávek ještě před tím, než bude kolektivní řízení zahájeno. Má-li být insolvenční právo životaschopné, musí obsahovat pravidla, jejichž účelem je působit proti této motivaci věřitelů.³⁷

5.1 Odpůrčí žaloba

K podání odpůrčí žaloby je aktivně legitimován výhradně insolvenční správce bez ohledu na to, zda je osobou s dispozičním oprávněním. Insolvenční správce je s ohledem na pravidla odměňování motivován k prověření možnosti odporovat neúčinným právním jednáním, což neplatí dost dobře u dlužníka, který je naopak u neúčinných jednání vůči osobám blízkým motivován přesně obráceně (jeho faktická loajalita svědčí osobě blízké, nikoli věřiteli.) Insolvenční soud není oprávněn při výkonu dohlédací činnosti uložit insolvenčnímu správci, že má podat odpůrčí žalobu. Věřitelé mohou insolvenčního správce přimět k podání odpůrčí žaloby prostřednictvím věřitelského výboru (zástupce věřitelů). Členové věřitelského výboru musejí uvedeného oprávnění využívat s odbornou péčí (§ 60 odst.1) a insolvenčního správce nenutit k podání zjevně nedůvodných žalob, respektive naopak činit kroky tam, kde jsou přesvědčeni, že je namístě odpůrčí žalobu podat.³⁸

Vedení incidenčního sporu může s sebou přinášet poměrně velké náklady, což je riziko zejména pro žalovanou osobu pro případ, že by spor prohrála. V případě, že insolvenční správce nemá sám adekvátní právní vzdělání, nechává se ve sporu zastupovat advokátem. Když už tedy dojde k incidenčnímu sporu, kde obvykle dlužník přeje úspěch žalovanému, nikoliv svému insolvenčnímu správci, je výhodou, pokud se daný insolvenční správce nemusí nechat zastupovat advokátem. I tak ovšem mohou vyvstat náklady např. za

³⁷ Richter, Tomáš, Právní monografie, Insolvenční právo, 2017, s.391

³⁸ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.648

znalecké posudky. V takovém případě může insolvenční správce požádat o poskytnutí přiměřené zálohy na vedení řízení. Pokud věřitelský výbor (zástupce věřitelů) uloží insolvenčnímu správci povinnost podat odpůrčí žalobu, tak věřitelé – nikoli nutně členové věřitelského výboru – musejí složit zálohu ve formě peněžních prostředků ke krytí nákladů na podání odpůrčí žaloby a vedení incidenčního sporu, pokud o ni insolvenční správce důvodně požádá. Zálohu je možné za účelem dalšího vedení incidenčního sporu žádat, respektive složit opakovaně.³⁹ Skončí-li incidenční spor úspěchem insolvenčního správce, mohou věřitelé, kteří zálohu poskytl, požadovat její náhradu jako pohledávku za majetkovou podstatou.⁴⁰ Dalším nákladem bývají soudní poplatky, zde platí, že insolvenční správce je osvobozen od soudních poplatků bez ohledu na to, zda současně žádá vedle určení neúčinnosti právního jednání i vydání příslušeného plnění do majetkové podstaty podle § 239 odst. 4. Pokud je insolvenční správce ve věci úspěšný, hradí protistrana soudní poplatek za řízení před soudem prvního stupně ve výši 2 000,- Kč v případě určení neúčinnosti právního jednání. V případě odvolání hradí žalovaný za odvolací řízení soudní poplatek ve výši 2 000,- Kč, v případě dovolacího řízení se jedná o částku 14 000,- Kč.⁴¹

Insolvenční správce může podat odpůrčí žalobu ve lhůtě 1 roku ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku. Nepodá-li ji v této lhůtě, odpůrčí nárok zanikne.⁴² Nutno říci, že v praxi jsem zaznamenal i případy, kdy tato lhůta má výrazný vliv na celé insolvenční řízení. Např. někteří dlužníci se snaží zabránit podání odpůrčí žaloby za každou cenu, v těchto případech navrhnou, že budou hradit více peněz v rámci splátkového kalendáře tak aby došlo k uspokojení věřitelů na 100 %. Navýšení příjmů bývá obvykle realizováno darovací smlouvou, která bývá uzavřena mezi dlužníkem a další osobou, nejčastěji osobou blízkou. Za této situace insolvenční správce z procesních důvodů podá k příslušenému soudu odpůrčí žalobu, ale zároveň po zahájení incidenčního sporu požádá o přerušení řízení. Tímto se vyhne riziku, že promešká lhůtu 1 roku od zjištění úpadku dlužníka. Zároveň se „pojistí“ proti situaci, že by dlužník přestal splácet v takové míře aby bylo

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.647

⁴¹ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.651

⁴² Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č.182/2006 Sb., účinnost 13.11.2020

uhrazeno 100 % pohledávek věřitelů. Kdyby k tomuto došlo, není problém v incidenčním sporu pokračovat. Myslím si, že takovýto postup je přijatelný pro všechny zainteresované subjekty. V praxi jsem ovšem zaznamenal i případy, kdy insolvenční správce odpůří žalobu nepodal protože dlužník doložil takové příjmy, které postačí k úhradě 100 % přihlášených pohledávek, ale v krátké době po vypršení lhůty pro podání odpůří žaloby, dlužníkovi příjmy poklesly, ovšem insolvenční správce na tuto situaci již nemohl reagovat podáním odpůří žaloby, maximálně mohl tuto situaci zohlednit na konci celého insolvenčního řízení, kdy mohl navrhnout soudu aby dlužník nebyl osvobozen od placení zbývajících pohledávek. Jako vhodnější varianta se tedy v těchto případech jeví podat odpůří žalobu z tzv. procesní opatrnosti i za předpokladu, že řízení o podané žalobě bude poté přerušeno. Důležité je také mít na paměti fakt, že v případě, že se v daném insolvenčním řízení vymění insolvenční správce z jakýchkoliv důvodů, lhůta pro podání odpůří žaloby zůstává stejná a nikterak se neprodlužuje.

V praxi se také často stává, že věřitel podá žalobu na neúčinný právní úkon ještě před zahájením insolvenčního řízení. Žalovaným opět bývá nový majitel majetku, který má být navrácen dlužníkovi za účelem pozdějšího zpeněžení. Řízení o těchto žalobách probíhají v 1.stupni u obecných soudů. Jakmile ovšem je zahájeno insolvenční řízení platí výklad § 239 odst.1. Jestliže v době zahájení insolvenčního řízení probíhá o téže věci řízení na základě odpůří žaloby jiné osoby, nelze v něm až do skončení insolvenčního řízení pokračovat.⁴³

5.2 Neúčinnost právních úkonů bez přiměřeného protiplnění

U tohoto neúčinného právního úkonu, jak již bylo naznačeno v předchozím textu se jedná typicky o darovací smlouvy. Přesným výkladem podmínek odporovatelnosti v těchto případech se zabývá § 240 IZ. Právním úkonem bez přiměřeného protiplnění se rozumí právní úkon, jímž se dlužník zavázal poskytnout plnění bezúplatně nebo za protiplnění, jehož obvyklá cena je podstatně nižší než obvyklá cena plnění, k jehož poskytnutí se zavázal dlužník. Právním úkonem bez přiměřeného protiplnění se rozumí pouze právní

⁴³ Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č.182/2006 Sb., účinnost 13.11.2020

úkon, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku, nebo právní úkon, který vedl k dlužníkovu úpadku. Má se za to, že právní úkon bez přiměřeného protiplnění učiněný ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, je úkonem, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku. Právnímu úkonu bez přiměřeného protiplnění lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby. Právním úkonem bez přiměřeného protiplnění není a) plnění uložené právním předpisem, b) příležitostný dar v přiměřené výši, c) poskytnutí plnění, kterým bylo vyhověno ohledům slušnosti, nebo d) právní úkon, o kterém dlužník se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládal, že z něj bude mít přiměřený prospěch, a to za předpokladu, že nešlo o úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, a že osoba, v jejíž prospěch byl úkon učiněn, nemohla ani při náležité pečlivosti poznat, že dlužník je v úpadku, nebo že by tento úkon mohl vést k úpadu dlužníka.⁴⁴

Skutková podstata právního jednání bez přiměřeného protiplnění zahrnuje nejen převody vlastnického práva k věci, ale i jiné majetkové dispozice jako zatížení věci věcnými právy (například zástavní právo, věcné břemeno) či sjednání jiného práva (například nájem), jakož i poskytnutí služeb.

5.3 Neúčinnost zvýhodňujících právních úkonů

Dle § 241 IZ se zvýhodňujícím právním úkonem rozumí právní úkon, v jehož důsledku se některému věřiteli dostane na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu jinak náleželo v konkursu. Tímto úkonem se rozumí pouze právní úkon, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku, nebo právní úkon, který vedl k dlužníkovu úpadku. Má se za to, že zvýhodňující právní úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, je úkonem, který dlužník učinil

⁴⁴ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.654-655

v době, kdy byl v úpadku. Zvýhodňujícími právními úkony jsou zejména úkony, kterými dlužník a) splnil dluh dříve, než se stal splatným, b) dohodl změnu nebo nahrazení závazku ve svůj neprospěch, c) prominul svému dlužníku splnění dluhu nebo jinak dohodl anebo umožnil zánik či nesplnění svého práva d) poskytl svůj majetek k zajištění již existujícího závazku, ledaže jde o vznik zajištění v důsledku změn vnitřního obsahu zastavené věci hromadné. Zvýhodňujícímu právní úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, anebo v době 1 roku před zahájením insolvenčního řízení ve prospěch jiné osoby. Zvýhodňujícím právním úkonem není a) zřízení zajištění závazku dlužníka, obdržel-li za ně dlužník současně přiměřenou protihodnotu, b) právní úkon učiněný za podmínek obvyklých v obchodním styku, na základě kterého dlužník obdržel přiměřené protiplnění nebo jiný přiměřený majetkový prospěch, a to za předpokladu, že nešlo o úkon učiněný ve prospěch osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, a že osoba, v jejíž prospěch byl úkon učiněn, nemohla ani při náležité pečlivosti poznat, že dlužník je v úpadku, nebo že by tento úkon mohl vést k úpadku dlužníka c) právní úkon, který dlužník učinil za trvání moratoria nebo po zahájení insolvenčního řízení za podmínek stanovených tímto zákonem.⁴⁵

Jelikož cesta k úpadku, potažmo k zahájení insolvenčního řízení, zpravidla zabere nemálo času, dlužník může vybraným věřitelům na této „cestě“ poskytnout výhodu, kterou by jinak v insolvenčním řízení neměli. Úprava zvýhodňujících právních jednání směřuje k zachování zásady poměrného uspokojení. Zatímco mimoinsolvenční právo zásadně podporuje věřitele (respektive jim v tom nebrání) k tomu, aby si zajistili co nejsilnější právní postavení, insolvenční právo naopak zavádí jakési retrospektivní rovné zacházení prostřednictvím uvedené zásady poměrného uspokojení.⁴⁶

5.4 Neúčinnost úmyslně zkracujících právních úkonů

⁴⁵ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.662-663

⁴⁶ Tamtéž s.663

Tuto neúčinnost vymezuje § 242 IZ. Odporovat lze rovněž právnímu úkonu, kterým dlužník úmyslně zkrátil uspokojení věřitele, byl-li tento úmysl druhé straně znám nebo jí se zřetelem ke všem okolnostem musel být znám. Má se za to, že u úmyslně zkracujícího právní úkonu učiněného ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, byl dlužníkův úmysl této osobě znám. Úmyslně zkracujícímu právnímu úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení.⁴⁷

Dle judikatury Nejvyššího soudu břemeno tvrzení i důkazní ohledně skutečností zakládajících hypotézu komentovaného ustanovení (zkrácení věřitele, úmysl dlužníka, znalost druhé strany o úmyslu dlužníka) nese zásadně insolvenční správce jako osoba, která z nich dovozuje prospěch. (29 Cdo 3815/2014).⁴⁸

6 Odměna insolvenčního správce v režimu oddlužení

Odměna insolvenčního správce a její hrazení dlužníkem je zásadní pro to aby insolvenční řízení mohlo řádně probíhat a v ideálním případě i úspěšně skončit. Při splátkovém kalendáři samostatného dlužníka činí odměna a hotové výdaje insolvenčního správce za každý měsíc 900,- Kč bez DPH. Tato částka se skládá ze dvou složek. První složka je odměna insolvenčního správce za jeho práci ve výši 750,- Kč a druhá složka připadá na paušální kompenzaci hotových výdajů ve výši 150,- Kč. Sazba DPH je v tomto případě 21 %. U samostatných dlužníků celková měsíční výše je tedy 1 089,- Kč.

V případě oddlužení splátkovým kalendářem manželů činí odměna včetně hotových výdajů 1 350,- Kč bez DPH. První složka je odměna insolvenčního správce za jeho práci ve výši 1 125,- Kč a druhá složka připadá na paušální kompenzaci hotových

⁴⁷ Tamtéž s.672

⁴⁸ Sprinz-Jirmásek-Řeháček-Zoubek-Hynek a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon, 2019, s.674

výdajů ve výši 225,- Kč. Sazba DPH je v tomto případě 21 %. U samostatných dlužníků celková měsíční výše je tedy 1 633.50,- Kč.

Tímto ovšem náklady na působnost insolvenčního správce nekončí. Další složkou je odměna za přezkum přihlášených pohledávek. Nutno říci, že tato složka byla insolvenčním správcům přiznána až na základě novely od 1.7.2017. Jedná se tedy o relativní novinku. Za každou přezkoumanou přihlášku náleží odměna ve výši 250,- Kč plus případné DPH. Včetně DPH se tedy může jednat o částku 302.50,- Kč. Z pochopitelných důvodů se jedná o pohledávky za majetkovou podstatou, tedy budou ve prospěch insolvenčního správce uspokojeny přednostně. Částka bez DPH za přezkoumanou přihlášku odpovídá 25 % výše odměny stanovené za přezkum přihlášky v konkursu.

Potencionálně nákladnější pro dlužníky je odměna insolvenčního správce za zpeněžení nezajištěného a zajištěného majetku. Tyto odměny jsou závislé na tom, zda oddlužení probíhá formou splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty nebo zda se realizuje pouze zpeněžením majetkové podstaty. Následující tabulky znázorňují mechanismu výpočtu, kterým se příslušná odměna určuje. Je nutné zmínit, že pokud je insolvenční správce plátcem DPH, tak k vypočítané částce je třeba ještě přičíst DPH.

V režimu oddlužení při plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

Při prodeji nezajištěného majetku znázorňuje výpočet odměny IS následující tabulka:

od 0 do 500 tis. Kč	15 %, minimálně ale 20 000 Kč
od 500 tis. Kč do 1 mil. Kč	75 000 Kč + 9 % z částky přesahující 500 tis. Kč
od 1 mil. Kč do 5 mil. Kč	120 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 5 mil. Kč do 10 mil. Kč	280 000 Kč + 3 % z částky přesahující 5

	mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	430 000 Kč + 2 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč	1 230 000 Kč + 1 % z částky přesahující 50 mil. Kč

Při prodeji zajištěného majetku znázorňuje výpočet odměny IS následující tabulka:

od 0 do 1 mil Kč	9 %, minimálně ale 45 000 Kč
od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč	90 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	450 000 Kč + 3 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 500 mil. Kč	1 650 000 Kč + 2 % z částky přesahující 50 mil. Kč
od 500 mil. Kč	16 650 000 Kč + 1 % z částky přesahující 500 mil. Kč

V režimu oddlužení při plnění splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty

Při prodeji nezajištěného majetku znázorňuje výpočet odměny IS následující tabulka:

od 0 do 500 tis. Kč	25 %, minimálně ale 45 000 Kč
od 500 tis. Kč do 1 mil. Kč	125 000 Kč + 20 % z částky přesahující 500 tis. Kč
od 1 mil. Kč do 5 mil. Kč	225 000 Kč + 15 % z částky přesahující 1

	mil. Kč
od 5 mil. Kč do 10 mil. Kč	825 000 Kč + 13 % z částky přesahující 5 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	1 475 000 Kč + 10 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 100 mil. Kč	5 475 000 Kč + 5 % z částky přesahující 50 mil. Kč
od 100 mil. Kč do 250 mil. Kč	7 975 000 Kč + 1 % z částky přesahující 100 mil. Kč
od 250 mil. Kč	9 475 000 Kč + 0,5 % z částky přesahující 250 mil. Kč

Při prodeji zajištěného majetku znázorňuje výpočet odměny IS následující tabulka:

od 0 do 1 mil Kč	9 %, minimálně ale 45 000 Kč
od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč	90 000 Kč + 4 % z částky přesahující 1 mil. Kč
od 10 mil. Kč do 50 mil. Kč	450 000 Kč + 3 % z částky přesahující 10 mil. Kč
od 50 mil. Kč do 500 mil. Kč	1 650 000 Kč + 2 % z částky přesahující 50 mil. Kč
od 500 mil. Kč	16 650 000 Kč + 1 % z částky přesahující 500 mil. Kč

Novela určila také odměnu insolvenčním správcům za sepsis a podání insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na oddlužení. Osobě podle odstavce 1 písm. a), která sepsala a za dlužníka podala návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh podle § 390 odst. 1, náleží odměna, jejíž maximální výše činí 4 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a v případě společného oddlužení manželů 6 000 Kč bez daně z přidané hodnoty; v odměně je zahrnuta také náhrada nákladů vynaložených v

souvislosti se sepisem a podáním návrhů podle 182/2006 Sb. části věty před středníkem. Za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390 odst. 1 a další činnosti s tím nezbytně spojené, zejména poradou s klientem a odstranění vad návrhu, jiné plnění osobě podle odstavce 1 písm. a) nenáleží.⁴⁹

Otázkou zůstává, zda by se měly zvýšit sazby odměn insolvenčních správců zejména co se týče měsíčních odměn. Vzhledem k tomu, že novela insolvenčního zákona po zrušení 30 procentní hranice pro povolení oddlužení klade daleko větší důraz na práci insolvenčního správce a dále vzhledem k tomu, že se odměny nezvyšovaly již řadu let, dle mého názoru by to bylo vhodné. Insolvenční správce by totiž dle zákona po účinnosti příslušné novely měl poměrně přísně dohlížet na to, zda dlužník vykonává adekvátně výdělečnou činnost, zda není v jeho silách aby měl vyšší příjmy. Tento proces dohledu, pokud je a bude plněn precizně, je poměrně časově náročný. Není totiž žádným veřejným tajemstvím, že celá řada dlužníků vychytrale má takový oficiální příjem aby platila pouze nejnutnější částku a zbytek jejich příjmů je neoficiální. Právě proto má insolvenční správce důležitou roli v tom aby se pokusil těmto spekulacím dlužníků zabránit, což by se pochopitelně mělo promítnout v jejich odměně. Naopak se domnívám, že odměny z výtěžku zpeněžení jsou pro insolvenční správce poměrně zajímavé a tento fakt je může motivovat například k odhalování neúčinných právních úkonů dlužníků, typicky prepis nemovitostí na osoby blízké.

Je dobré zmínit, že v průběhu insolvenčního řízení může z nejrůznějších důvodů dojít k odvolání přiděleného insolvenčního správce a pro dané řízení pak v takovém případě je přidělen insolvenční správce nový. Často jsou dávány podněty od dlužníků k odvolání jejich insolvenčního správce, častý důvod je, že insolvenční správce s dlužníky nekomunikuje na potřebné úrovni. Nutno říci, že zdaleka ne vždy těmto podnětům soud vyhoví.

⁴⁹ Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č.182/2006 Sb., účinnost 13.11.2020

Pro výkon činnosti insolvenčního správce musí mít povolení a v některých případech dokonce zvláštní povolení fyzické osoby. Na návrh vydá Ministerstvo spravedlnosti povolení fyzické osobě, která

- a) má plnou způsobilost k právní úkonům,
- b) na vysoké škole v členském státě získala nebo jí bylo členským státem uznáno vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu,
- c) vykonala zkoušku insolvenčního správce,
- d) je bezúhonná,
- e) vykonávala po dobu alespoň 3 let odbornou praxi v oblasti související s výkonem daňového poradenství, účetnictví, auditu nebo řízení podniku,
- f) uzavřela na svůj náklad smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení nebo s činností zaměstnanců insolvenčního správce při výkonu funkce pro celou dobu trvání této funkce,
- g) má personální a materiální vybavení pro výkon činnosti insolvenčního správce podle §13

Na návrh vydá ministerstvo zvláštní povolení fyzické osobě, která

- a) splňuje podmínky podle odstavce 1 písm. a), b), d), e), f) a g),
- b) vykonala zvláštní zkoušku insolvenčního správce a
- c) splňuje předpoklady pro výkon citlivé činnosti podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

Povolení nebo zvláštní povolení fyzické osobě může vydat ministerstvo pouze v případě, že ke dni podání návrhu neuplynulo více než 6 měsíců ode dne vykonání zkoušky nebo zvláštní zkoušky insolvenčního správce.

Platnost povolení je omezena na dobu 5 let ode dne nabytí právní moci povolení. Na základě žádosti o prodloužení povolení, ve které insolvenční správce doloží zaplacení správního poplatku, se doba platnosti povolení prodlužuje vždy o 5 let. Správní poplatek musí být uhrazen nejpozději v poslední den platnosti povolení.

Platnost zvláštního povolení je omezena na dobu 5 let ode dne nabytí právní moci zvláštního povolení. Vykonáním zvláštní zkoušky insolvenčního správce v posledních 12 měsících platnosti zvláštního povolení se doba platnosti zvláštního povolení prodlužuje o 5 let.

Za účelem doložení bezúhonnosti fyzické osoby si ministerstvo vyžádá podle zvláštního právního předpisu výpis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.⁵⁰

⁵⁰ Drašík-Hasch-Kučera-Rizman Zákon o insolvenčních správcích, 2017, s.51-52

7. Praktická část – zpracování dat z insolvenčního rejstříku

Městský soud v Praze

Fyzické osoby (nepodnikající)

Plnění oddlužení splátkovým kalendářem

Oddlužení schválená PŘED novelou IZ 1.6.2019

Legenda

1 – Spisová značka

2 – Celková výše pohledávek věřitelů (zaokrouhлено na celé koruny) poznámka: jedná se o konečnou výši všech pohledávek (po popěrných úkonech IS, incidenčních sporech atd.)

3 - Datum schválení oddlužení

4 - Očekávaná míra uspokojení nezajištěných pohledávek v Kč – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky) – předpoklad před schválením oddlužení z původní výše všech pohledávek, konečná celková výše pohledávek se v průběhu řízení může změnit (popěrné úkony IS, incidenční spory, stažení přihlášky věřitele atd.)

V případě uvedení písmena „D“ dlužník navyšoval svůj příjem pomocí darovací smlouvy (smlouvy o důchodu)

5 - Datum realizované poslední splátky

6 - Uspokojení věřitelů na konci oddlužení v Kč – míra v %/ výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky)

7 – Schválené oddlužení zrušeno soudem v jeho průběhu – ANO nebo NE

8 - Přiznáno osvobození od placení zbývajících pohledávek dlužníka – ANO nebo NE

1	2	3	4	5	6	7	8
MSPH 79 INS 4288 / 2016	789 363,-	4.5.2016	100 % / 789 363,- D	3.5.2021	58 % / 457 635,-	NE	ANO
MSPH 60 INS 16573/2011	427 741,-	4.2.2012	55 % / 233 160,-	8.1.2017	44 % / 188 594,-	NE	ANO

MSPH 96 INS 26436/2015	324 482,-	8.4.2016	34 % / 109 870,- D	25.11.2018	100 % / 324 483,-	NE	ANO
MSPH 96 INS 24525 / 2015	486 838,-	30.3.2015	54 % / 272 192,-	25.3.2021	67 % / 325 546,-	NE	ANO
MSPH 60 INS 1821 / 2014	460 154,-	30.5.2014	48 % / 223 140,- D	15.5.2019	64 % / 296 733,-	NE	ANO
MSPH 91 INS 7342 / 2012	333 797,-	1.11.2012	67 % / 223 644,- D	30.6.2013	0 % / 0,-	ANO	NE
MSPH 77 INS 7877/2017	228 225,-	28.6.2017	100 % / 228 225,- D	29.3.2019	100 % / 228 225,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 14716 / 2016	566 665,-	10.11.201 6	31 % / 175 666,- D	21.8.2018	16 % / 90 666,-	ANO	NE
MSPH 91 INS 5996/2016	964 858,-	29.7.2016	31 % / 299 106,-	22.7.2021	32 % / 313 249,-	NE	ANO
MSPH 91 INS 24542/2013	350 574,-	9. 1. 2014	33 % / 114 060,-	31.1.2019	83 % / 291 586,-	NE	ANO
MSPH 26525/2012	475 727,-	31.1.2013	38 % / 322 260,- D	25.1.2018	67 % / 320 346,-	NE	ANO
MSPH 98 INS 15782/2014	239 024,-	22.10. 2014	94 % / 224 640,-	30.3.2017	20 % / 47 805,-	ANO	NE
MSPH 96 INS 23278/2013	451 884,-	7.2.2014	36 % / 161 400,- D	18.2.2019	51 % / 229 333,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 33959/2013	591 467,-	16.5.2014	35 % / 207 120,-	14.5.2019	74 % / 437 824,-	NE	ANO
MSPH 59 INS 35036/2013	328 126,-	24.2.2014	64 % / 210 060,-	29.3.2019	64 % / 210 060,-	NE	ANO
MSPH 60 INS 1821/2014	460 154,-	30.5.2014	48 % / 223 140,- D	15.5.2019	64 % / 296 733,-	NE	ANO
MSPH 78 INS 4927/2014	1 123 206,-	28.7.2014	33 % / 371 220,- D	31.7.2019	32 % / 361 666,-	NE	ANO
MSPH 96 INS 18692/2014	456 473,-	13.11.201 4	61 % / 276 160,-	30.11.2019	56 % / 251 476,-	NE	ANO
MSPH 89 INS 19800/2014	1 004 436, -	15.1.2015	56 % / 557 449,-	29.1.2020	39 % / 388 325,-	NE	ANO
MSPH 79 INS 20070/2014	363 717,-	29.10.201 4	100 % / 363 717,-	9.2.2018	100 % / 363 717,-	NE	ANO
MSPH 96 INS 31792/2014	558 430,-	10.4.2015	48 % / 270 280,- D	17.3.2020	66 % / 366 974,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 34176/2014	1 815 380,-	26.5.2015	33 % / 597 260,- D	21.5.2020	33 % / 600 947,-	NE	ANO

MSPH 90 INS 9222/2015	575 362,-	9.4.2015	50 % / 287 700,-	5.10.2018	100 % / 374 784,-	NE	ANO
MSPH 78 INS 10972/2015	297 863,-	5.10.2015	48 % / 144 166,- D	16.9.2020	82 % / 244 538,-	NE	ANO
MSPH 90 INS 20214/2016	138 030,-	16.12.2016	100 % / 138 030,-	17.9.2018	100 % / 138 030,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 9144/2012	371 735,-	26.6.2012	100 % / 303 746,- D	19.7.2017	65 % / 242 592,-	NE	ANO
MSPH 88 INS 15349/2014	281 295,-	18.12.2014	87 % / 267 060,- D	9.12.2019	34 % / 95 676,-	NE	ANO
MSPH 98 INS 15025/2014	307 768,-	22.10.2014	56 % / 174 180,-	24.10.2019	89 % / 273 369,-	NE	ANO
MSPH 90 INS 28076/2014	539 761,-	7.4.2015	51 % / 279 060,-	26.4.2020	73 % / 392 278,-	NE	ANO
MSPH 79 INS 31500/2014	706 345,-	1.4.2015	38 % / 268 740,- D	23.3.2020	35 % / 250 019,-	NE	ANO
MSPH 79 INS 31677/2014	931 261,-	1.4.2015	72 % / 670 500,-	25.3.2020	60 % / 557 571,-	NE	ANO
MSPH 79 INS 32951 / 2014	273 722,-	12.5.2015	31 % / 86 940,- D	28.4.2020	40 % / 109 378,-	NE	ANO
MSPH 94 INS 1039 / 2015	1 115 575,-	23.2.2015	44 % / 495 600,-	22.10.2020	38 % / 375 028,-	NE	ANO
MSPH 96 INS 1912 / 2015	623 641,-	8.7.2015	85 % / 534 660,-	23.7.2020	86 % / 535 442,-	NE	ANO
MSPH 88 INS 13033/2014	408 198,-	21.15.2014	69 % / 287 100,-	30.8.2017	100 % / 408 198,-	NE	ANO
MSPH 88 INS 7319/2012	393 003,-	23.7.2012	97 % / 381 480,-	25.7.2017	89 % / 348 030,-	NE	ANO
MSPH 59 INS 30688/2012	376 400,-	28.3.2013	30 % / 112 920,-	12.3.2018	48 % / 180 367,-	NE	ANO
MSPH 95 INS 32355/2012	317 543,-	4.7.2013	91 % / 288 964,-	26.7.2018	40 % / 127 095,-	NE	ANO
MSPH 95 INS 5566/2014	69 820,-	10.9.2014	100 % / 105 405,-	31.8.2017	100 % / 69 820,-	NE	ANO
MSPH 91 INS 7311/2015	922 972,-	29.7.2015	70 % / 644 040,-	15.8.2019	100 % / 922 972,-	NE	ANO
MSPH 78 INS 28634/2015	620 724,-	9.12.2015	46 % / 304 620,-	24.2.2021	60 % / 359 600,-	NE	ANO
MSPH 88 INS 11870/2012	453 574,-	16.8.2012	52 % / 234 660,-	25.8.2017	39 % / 175 260,-	NE	ANO
MSPH 79 INS 24321/2013	606 892,-	13.1.2014	100 % / 606 892,-	31.12.2018	82 % / 496 995,-	NE	ANO
MSPH 77 INS 18946/2012	193 320,-	27.11.2012	100 % / 193 320,-	15.12.2017	66 % / 127 980,-	NE	ANO

MSPH 94 INS 423 / 2016	853 115,-	21.3.2016	43 % / 368 700,- D	25.7.2021	40 % / 338 550,-	NE	ANO
MSPH 78 INS 29077/2012	1 383 364,-	2.4.2013	32 % / 444 660,- D	25.4.2018	40 % / 505 301,-	NE	ANO
MSPH 79 INS 29896 / 2012	383 713,-	12.3.2013	55 % / 209 460,-	28.2.2018	41 % / 157 435,-	NE	ANO
MSPH 77 INS 3444/2013	971 329,-	1.10.2013	70 % / 695 880,-	15.10.2018	60 % / 584 669,-	NE	ANO
MSPH 88 INS 3795/2013	438 973,-	6.5.2013	100 % / 438 973,-	25.5.2018	92 % / 405 725,-	NE	ANO
MSPH 96 INS 6148/2013	910 935,-	9.9.2013	37 % / 334 860,- D	20.9.2018	37 % / 338 160,-	NE	ANO
MSPH 98 INS 19687/2013	376 789,-	23.4.2013	32 % / 132 120,- D	30.4.2019	95 % / 359 012,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 12821 / 2018	1 597 906,-	9.1.2019	43 % / 687 100,-	29.2.2020	0 % / 0,-	ANO	NE
MSPH 94 INS 23862/2015	259 713,-	13.1.2016	37 % / 97 020,- D	25.1.2021	30 % / 77 664,-	NE	ANO
MSPH 94 INS 423/2016	853 115,-	21.3.2016	43 % / 368 700,- D	25.7.2021	40 % / 338 550,-	NE	ANO
MSPH 77 INS 17656/2015	226 396,-	15.12.2015	100 % / 226 396,-	4.6.2019	49 % / 111 568,-	ANO	NE
MSPH 89 INS 17318/2017	276 520,-	9.8.2018	100 % / 276 520,-	12.2.2020	100 % / 276 520,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 20713/2017	289 135,-	17.10.2018	78 % / 222 860,-	27.2.2020	0 % / 0,-	ANO	NE
MSPH 77 INS 3642/2015	474 783,-	27.5.2015	100 % / 474 783,-	28.8.2018	100 % / 474 783,-	NE	ANO
MSPH 93 INS 35186 / 2013	538 334,-	19.6.2014	30 % / 161 500,-	30.11.2015	3 % / 16 635,-	ANO	NE
MSPH 77 INS 19380/2013	982 719,-	3.4.2014	37 % / 366 554,- D	30.4.2015	2 % / 20 448,-	ANO	NE

Městský soud v Praze

Fyzické osoby (nepodnikající)

Plnění oddlužení splátkovým kalendářem

Oddlužení schválená PO novele IZ 1.6.2019

Legenda pro již ukončená insolvenční řízení

1 – Spisová značka

2 – Celková výše pohledávek věřitelů (zaokrouhлено na celé koruny) poznámka: jedná se o aktuální výši všech přihlášených pohledávek (v průběhu řízení se částka může změnit s ohledem na případné probíhající incidenční spory - popřené pohledávky atd.)

3 - Datum schválení oddlužení

4 – Očekávaná míra uspokojení nezajištěných pohledávek v Kč – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky), předpoklad před schválením oddlužení z původní výše všech pohledávek, konečná celková výše pohledávek se v průběhu řízení může změnit (popřené úkony IS, incidenční spory, stažení přihlášky věřitele atd.)

V případě uvedení písmena „D“ dlužník navyšoval svůj příjem pomocí darovací smlouvy (smlouvy o důchodu)

5 - Datum realizované poslední splátky

6 - Uspokojení věřitelů na konci oddlužení v Kč – míra v %/ výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky), (pouze ukončených insolvenčních řízení)

7 – Schválené oddlužení zrušeno soudem v jeho průběhu – ANO nebo NE

8 - Přiznáno osvobození od placení zbývajících pohledávek dlužníka – ANO nebo NE

9 - Prokazatelné ovlivnění insolvenčního řízení, zejména řádného splácení koronavirovou krizí - ANO nebo NE

JIŽ UKONČENÁ INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
MSPH 98 INS 7810/2019	299 085,-	14.1.2020	177 % / 529 473,- 295 % / 882 455,-	21.5.2020	100 % / 299 085,-	NE	ANO	NE
MSPH 76 INS 11570/2019	108 296,-	8.8.2019	331 % / 358 452,- 552 % / 597 420,-	12.5.2021	100 % / 108 296,-	NE	ANO	NE
MSPH 94 INS 5857 / 2020	181 918,-	7.10.2020	101 % / 184 640,- 169 % / 307 733,-	14.12.2020	100 % / 181 918,-	NE	ANO	NE

Městský soud v Praze

Fyzické osoby (nepodnikající)

Plnění oddlužení splátkovým kalendářem

Oddlužení schválená PO novele IZ 1.6.2019

Legenda pro probíhající insolvenční řízení

1 – Spisová značka

2 – Celková výše podřízených i nepodřízených pohledávek věřitelů / celková výše nepodřízených pohledávek věřitelů (zaokrouhleno na celé koruny), (v případě uvedení pouze jedné sumy tak v řízení nejsou přihlášeny podřízené pohledávky)

poznámka: jedná se o aktuální výši všech přihlášených pohledávek (v průběhu řízení se částka může změnit s ohledem na případné probíhající incidenční spory – popřené pohledávky atd.)

3 - Datum schválení oddlužení

4 - Očekávaná míra uspokojení nezajištěných nepodřízených pohledávek v Kč za 3 roky/za 5 let – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky) – předpoklad před schválením oddlužení z původní výše všech pohledávek, konečná celková výše pohledávek se v průběhu řízení může změnit (popěrné úkony IS, incidenční spory, stažení přihlášky věřitele atd.)

V případě uvedení písmena „D“ dlužník navyšoval svůj příjem pomocí darovací smlouvy (smlouvy o důchodu)

5 – Měsíc a rok poslední splátky

6 - Aktuální míra uspokojení nezajištěných věřitelů – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky), (míra vypočtena ve vztahu k celkové sumě podřízených i nepodřízených pohledávek)

7 - Očekávaná míra uspokojení nezajištěných věřitelů z nepodřízených částí pohledávek za 3 roky/za 5 let (předpoklad vycházející z dosud již reálně provedených splátek dlužníka) – míra (procenta zaokrouhlena na celé jednotky)

8 – Schválené oddlužení zrušeno soudem v jeho průběhu – ANO nebo NE, v případě přerušení -zkratka P , v případě podaného návrhu ze strany insolvenčního správce na zrušení oddlužení - NZ

9 – Prokazatelné ovlivnění insolvenčního řízení, zejména řádného splácení koronavirovou krizí - ANO nebo NE

Barevně jsou označeny insolvenční řízení zvláště zranitelných osob, kde oddlužení probíhá vždy maximálně 3 roky

PROBÍHAJÍCÍ INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

1	2	3	4	5	6	7	8	9
MSPH 96 INS 11940/2019	768 33 0,- 636 62 9,-	6.2.202 0	58 % / 368 502,- 97 % / 616 590,-	Březen 2021	5 % / 35 299,-	18 % / 30 %	NE	NE
MSPH 93 INS 14254 / 2019	169 97 9,-	7.1.202 0	89 % / 151 062,- 150 % / 254 190,-	Leden 2021	24 % / 41 397,-	85 % / 100 %	NE	NE
MSPH 93 INS 25447 / 2019	1 158 7 85,- 844 78 7,-	09.03.2 020	6 % / 52 579,- 11 % / 93 883,-	Březen 2021	1 % / 3 673,-	4 % / 6 %	NE	NE
MSPH 60 INS 13 / 2020	227 24 5,- 189 20 0,-	09.09.2 020	112 % / 212 219,- 189 % / 356 723,-	Listopad 2020	1 % / 2 653,-	101 % / 146 %	NE	NE
MSPH 99 INS 21439 / 2019	456 60 0,- 442 68 9,-	15.12.2 020	45 % / 207 206,- 76 % / 345 343,-	Prosinec 2021	11 % / 47 876,-	49 % / 82 %	NE	NE
MSPH 99 INS 6944/2020	1 161 0 30,- 1 157 9 94,-	07.10.2 020	28 % / 320 508,- 46 % / 534 180,-	Únor 2021	2 % / 21 651,-	17 % / 29 %	NE	NE
MSPH 96 INS	1 518 9 93,-	06.05.2 020	5 % / 77 047,-	Listopad 2021	1 % / 10 593,-	3 % / 5 %	NE	NE

16580/2019			8 % / 128 815,- D					
MSPH 78 INS 1082 / 2020	100 23 4,-	02.03.2 021	21 % / 20 840,- 68 % / 68 240,-	Srpen 2021	0 % / 0	0 % / 0 %	NE	NE
MSPH 91 INS 11037 / 2019	1 458 3 40,- 1 295 5 24,-	06.10.2 020	9 % / 121 169,- 14 % / 201 948,-	Listopad 2021	2 % / 30 855,-	9 % / 16 %	NE	NE
MSPH 79 INS 17335 / 2020	20 582 224,-	25.01.2 021	1 % / 238 774,- 1% / 397 956,-	Srpen 2021	0 % / 38 919,-	1 % / 2 %	NE	NE
MSPH 92 INS 14051 / 2019	971 00 5,- 911 80 6,-	04.03.2 020	10 % / 91 112,- 16 % / 151 853,-	Březen 2021	5 % / 42 591,-	17 % / 29 %	NE	NE
MSPH 99 INS 656 / 2020	685 35 8,- 683 51 0,-	28.07.2 020	53 % /362 260,- 81 % / 556 985,-	Květen 2021	11 % / 72 757,-	42 % / 69 %	NE	NE
MSPH 89 INS 8097 / 2019	1 760 3 33,- 1 448 3 70,-	24.03.2 020	9 % / 125 747,- 15 % / 209 578,-	Duben 2021	6 % / 89 193,-	18 % / 31 %	NE	NE
MSPH 92 INS 17791/2019	410 14 9,-	13.03.2 020	46 % / 188 480,- 77 % / 314 133,-	Březen 2021	14 % / 56 409,-	46 % / 77 %	NE	NE
MSPH 79 INS 25580 / 2019	1 409 9 40,- 1 392 9 13,-	01.04.2 020	8 % / 115 676,- 14 % / 192 793,-	Prosinec 2020	5 % / 66 437,-	21 % / 35 %	NE	NE
MSPH 77 INS 28023 / 2019	963 73 2,- 380 53 2,-	04.08.2 020	20 % / 74 319,- 33 % /	Srpen 2021	1 % / 2 299,-	7 % / 12 %	NE	NE

			123 865,-					
MSPH 96 INS 12644/2019	787 15 7,-	08.04.2 020	13 % / 101 170,- 22 % / 172 090,-	Duben 2021	/	/	P	ANO Ztráta příjmu
MSPH 76 INS 13060/2019	395 32 7,-	11.02.2 020	32 % / 127 474,- 55 % / 216 490,-	Leden 2021	9 % / 34 736,-	31 % / 51 %	NE	ANO Snížení splátek
MSPH 91 INS 18212 / 2019	943 20 5,-	08.01.2 020	19 % / 176 018,- 31 % / 295 178,-	Prosinec 2020	2 % / 14 335,-	8 % / 14 %	NE	ANO Zrušeno sjednané lepší zaměstnání
MSPH 96 INS 24539 / 2019	457 12 8,-	14.04.2 020	18 % / 83 450,- 33 % / 149 570,-	Duben 2021	4 % / 19 688,-	18 % / 29 %	NE	ANO Vyplácena nižší náhrada mzdy
MSPH 90 INS 11596/2019	3 001 9 37,-	12.12.2 019	3 % / 80 274,- 4 % / 133 790,-	Květen 2021	1 % / 18 375,-	2 % / 3 %	NE	NE
MSPH 92 INS 13320 / 2019	1 089 9 19,-	02.03.2 020	50 % / 47 698,- 84 % / 912 830,-	Únor 2021	25 % / 270 016,-	76 % / 127 %	NE	NE
MSPH 89 INS 20429 / 2019	546 37 4,-	19.06.2 020	39 % / 215 604,- 66 % / 359 340,-	Červenec 2021	10 % / 54 235,-	27 % / 46 %	NE	NE
MSPH 90 INS 19994 / 2019	607 24 0,- 308 46 7,-	03.02.2 020	16 % / 48 863,- 26 % / 81 438,-	Březen 2021	0 % / 2 478,-	8 % / 13 %	NE	NE
MSPH 60 INS 23846/2019	704 86 3,- 692 11 7,-	16.06.2 020	31 %/ 8217 529,- 52 % /	Květen 2021	0 % / 0,-	0 % / 0 %	NZ	NE

			362 548,-					
MSPH 90 INS 927/2020	710 85 3,-	16.06.2 020	20 % / 140 697,- 33 % / 234 495,-	Červenec 2021	3 % / 24 748,-	12 % / 20 %	NE	NE
MSPH 91 INS 18287 / 2020	454 04 1,- 453 98 7,-	01.12.2 020	24 % / 107 006,- 39 % / 178 343,-	Květen 2021	5 % / 22 618,-	36 % / 60 %	P	ANO
MSPH 89 INS 18953/2019	1 964 7 32,- 1 956 0 61,-	03.07.2 020	2 % / 46 173,- 4 % / 76 955,-	Červen 2021	1 % / 20 353,-	4 % / 7 %	NE	NE
MSPH 99 INS 15904/2019	222 63 8,-	04.11.2 020	18 % / 39 548,- 30 % / 65 913,-	Květen 2021	0 % / 0	0 % / 0 %	NE	NE
MSPH 59 INS 14496 / 2019	388 94 7,-	03.01.2 020	70 % / 273 411,- 117 % /455 685,-	Září 2020	15 % / 58 550,-	79 % / 126 %	NE	NE
MSPH 98 INS 4518 / 2019	271 62 5,-	28.08.2 020	72 % / 194 577,- 100 % / 280 700,-	Srpen 2021	2 % / 6 426,-	14 % / 24 %	NE	NE
MSPH 94 INS 17024/2019	568 27 4,-	05.03.2 020	69 % / 393 874,- 100 % / 574 324,-	Březen 2021	19 % / 105 858,-	59 % / 99 %	NE	NE
MSPH 92 INS 7796/2019	510 42 2,-	14.01.2 020	58 % / 295 784,- 97 % / 492 973,-	Červenec 2021	1 % / 6 860,-	4 % / 6 %	NE	ANO Méně práce, nižší příjmy
MSPH 92 INS 7947 / 2019	1 087 8 14,-	14.01.2 020	48 % / 523 328,-	Červenec 2021	32 % / 346 138,-	65 % / 100 %	NE	NE

			80 % / 872 213,-					
MSPH 77 INS 21722 / 2019	486 30 8,-	16.04.2 020	12 % / 56 722,- 19 % / 94 536,-	Duben 2021	10 % / 57 923,-	33 % / 52 %	NE	NE
MSPH 93 INS 1574 / 2020	978 65 9,-	16.06.2 020	20 % / 196 830,- 34 % / 328 050,-	Květen 2021	8 % / 82 126,-	31 % / 51 %	NE	NE
MSPH 91 INS 24877 / 2019	2 461 1 28,-	06.04.2 020	7 % / 180 315,- 28 % / 300 525,-	Červen 2021	7 % / 75 815,-	20 % / 33 %	NE	NE
MSPH 77 INS 13246 / 2019	172 56 6,-	31.01.2 020	15 % / 25 647,- 25 % / 42 745,-	Leden 2021	3 % / 4 589,-	18 % / 30 %	NE	NE
MSPH 93 INS 20710 / 2019	969 84 5,-	18.03.2 020	2 % / 21 775,- 5 % / 46 375,- D	Březen 2021	2 % / 19 247,-	8 % / 13 %	NE	NE
MSPH 60 INS 11848 / 2019	3 487 2 74,-	18.05.2 020	5 % / 175 220,- 8 % / 292 033,-	Červen 2021	0 % / 0,-	0 % / 0 %	ANO	ANO
MSPH 92 INS 21598 / 2019	2 056 0 59,- 1 121 2 07,-	24.09.2 020	15 % / 173 556,- 25 % / 289 260,-	Září 2021	3 % / 33 826,-	11 % / 18 %	NE	NE
MSPH 99 INS 27347 / 2019	89 728, -	20.04.2 020	185 %/ 166 284,- 309 % / 277 140,-	Červen 2021	33 % / 29 297,-	96 % / 160 %	NE	NE
MSPH 99	612 79 0,-	20.04.2 020	57 % / 347 472,-	Srpen 2021	23 % / 138 818,-	38 % / 85 %	NE	NE

INS 26411 / 2019			95 % / 579 117,-					
MSPH 96 INS 25855/2019	1 447 442,- 1 272 797,-	16.04.2020	38 % / 503 395,- 66 % / 838 992,-	Duben 2021	14 % / 197 015,-	46 % / 77 %	NE	NE
MSPH 91 INS 24965/2019	1 239 892,- 1 124 956,-	03.04.2020	6 % / 65 468,- 10 % / 109 113,-	Březen 2021	1 % / 10 278,-	3 % / 5 %	NE	NE
MSPH 96 INS 29528 / 2019	2 786 532,-	21.07.2020	11 % / 319 326,- 19 % / 532 210,-	Prosinec 2020	3 % / 31 091,-	10 % / 16 %	NE	NE
MSPH 93 INS 19893 / 2019	3 077 658,- 2 947 207,-	29.01.2020	4 % / 120 189,- 6,51 % / 200 315,-	Únor 2021	2 % / 59 597,-	6 % / 10 %	NE	NE
MSPH 96 INS 14814 / 2019	1 059 606,- 987 708,-	21.02.2020	5 % / 45 461,- 8 % / 75 768,-	Únor 2021	0 % / 2 845,-	3 % / 5 %	NE	NE
MSPH 76 INS 20368/2019	2 308 178,- 1 333 355,-	29.06.2020	3 % / 76 945,- 10 % / 128 242,-	Červen 2021	2 % / 30 743,-	8 % / 14 %	NE	NE
MSPH 92 INS 14776 / 2019	148 442,-	16.01.2020	100 % / 148 442,- 167 % / 247 403,-	Prosinec 2020	18 % / 26 501,-	58 % / 97 %	NE	NE
MSPH 90 INS 12548 / 2019	641 272,- 522 704,-	06.04.2020	54 % / 284 819,- 91 % / 474 698,-	Červen 2021	31 % / 159 556,-	76 % / 127 %	NE	NE
MSPH 88 INS 12513/2019	2 913 898,- 2 599 1	17.12.2019	2 % / 58 798,- 4 % / 97 997,-	Září 2021	0 % / 7 572,-	1 % / 2 %	NE	NE

	47,-							
MSPH 99 INS 14302 / 2019	362 10 5,- 305 17 7,-	16.03.2 020	15 % / 47 256,- 26 % / 78 760,-	Září 2020	5 % / 11 745,-	28 % / 52 %	NE	ANO Nižší příjmy, zavřená restaurace
MSPH 98 INS 12381 / 2019	361 31 1,-	22.10.2 020	65 % / 233 249,- 108 % / 388 748,-	Září 2021	32 % / 115 308,-	101 % / 169 %	NE	NE
MSPH 99 INS 24086 / 2019	1 716 4 75,- 1 361 8 68,-	21.02.2 020	25 % / 432 790,- 53 % / 721 317,-	Září 2021	7 % / 112 881,-	13 % / 22 %	NE	NE
MSPH 99 INS 17474 / 2019	701 74 7,- 540 29 4,-	27.10.2 020	10 % / 56 394,- 17 % / 93 990,-	Červenec 2021	6 % / 33 893,-	30 % / 50 %	NE	NE
MSPH 94 INS 9823 / 2019	1 575 8 11,- 1 490 6 45,-	14.01.2 020	19 % / 288 684,- 31 % / 481 140,-	Leden 2021	4 % / 66 091,-	13 % / 23 %	NE	NE

Městský soud v Praze

Fyzické osoby (podnikající)

Plnění oddlužení splátkovým kalendářem

Oddlužení schválená PŘED novelou IZ 1.6.2019

Legenda

1 – Spisová značka

2 – Celková výše pohledávek věřitelů (zaokrouhleno na celé koruny) poznámka: jedná se o konečnou výši všech pohledávek (po popěrných úkonech IS, incidenčních sporech atd.)

3 - Datum schválení oddlužení

4 - Očekávaná míra uspokojení nezajištěných pohledávek v Kč – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky) – předpoklad před schválením oddlužení z původní výše všech pohledávek, konečná celková výše pohledávek se v průběhu řízení může změnit (popěrné úkony IS, incidenční spory, stažení přihlášky věřitele atd.), písmeno „D“ označuje fakt, že dlužník navýšil svůj měsíční příjem darovací smlouvou

5 - Datum realizované poslední splátky

6 - Uspokojení věřitelů na konci oddlužení v Kč – míra v %/ výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky)

7 – Schválené oddlužení zrušeno soudem v jeho průběhu – ANO nebo NE

8 - Přiznáno osvobození od placení zbývajících pohledávek dlužníka – ANO nebo NE

1	2	3	4	5	6	7	8
MSPH 88 INS 18612/2015	1 430 878,-	11.04.2016	30 % / 429 263,- D	Listopad 2019	16 % / 234 026,-	ANO	NE
MSPH 78 INS 14935/2015	752 580,-	13.11.2015	45 % / 336 600,- D	Září 2017	12 % / 92 843,-	ANO	NE
MSPH 93 INS 23243 / 2017	581 128,-	22.08.2018	34 % / 195 540,-	Leden 2019	0 % / 0%	ANO	NE
MSPH 89 INS 27536/2015	1 048 914,-	07.04.2016	30 % / 383 000,- D	Duben 2021	32 % / 335 408,-	NE	ANO
MSPH 78 INS 12872 / 2015	753 680,-	31.08.2015	32 % / 305 280,- D	Červenec 2020	31 % / 234 285,-	NE	ANO
MSPH 89 INS 33398 / 2014	813 966,-	12.05.2015	90 % / 734 040,-	Listopad 2015	0 % / 566,-	ANO	NE
MSPH 94 INS 1976/2015	1 958 520,-	02.10.2015	52 % / 873 480,-	Říjen 2020	32 % / 631 240,-	NE	ANO
MSPH 59 INS 12828 / 2015	1 169 794,-	01.10.2015	36 % / 421 126,-	Říjen 2020	33 % / 391 374,-	NE	ANO
MSPH 98 INS 22072 / 2015	1 426 083,-	16.02.2016	54 % / 763 500,- D	Září 2016	0 % / 8 911,-	ANO	NE
MSPH 88 INS 25911/2015	315 759,-	22.04.2016	75 % / 236 400,- D	Prosinec 2019	5 % / 15 144,-	ANO	NE
MSPH 93 INS 31811 / 2015	1 300 395,-	15.06.2016	72 % / 1 032 720,-	Červen 2021	31 % / 406 162,-	NE	ANO

Městský soud v Praze

Fyzické osoby (podnikající)

Plnění oddlužení splátkovým kalendářem

Oddlužení schválená PO novele IZ 1.6.2019

Legenda pro probíhající insolvenční řízení

1 – Spisová značka

2 – Celková výše podřízených i nepodřízených pohledávek věřitelů / celková výše nepodřízených pohledávek věřitelů (zaokrouhleno na celé koruny), (v případě uvedení pouze jedné sumy tak v řízení nejsou přihlášeny podřízené pohledávky)

poznámka: jedná se o aktuální výši všech přihlášených pohledávek (v průběhu řízení se částka může změnit s ohledem na případné probíhající incidenční spory – popřené pohledávky atd.)

3 - Datum schválení oddlužení

4 - Očekávaná míra uspokojení nezajištěných nepodřízených pohledávek v Kč za 3 roky/za 5 let – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky) – předpoklad před schválením oddlužení z původní výše všech pohledávek, konečná celková výše pohledávek se v průběhu řízení může změnit (popěrné úkony IS, incidenční spory, stažení přihlášky věřitele atd.)

5 – Měsíc a rok poslední splátky

6 - Aktuální míra uspokojení nezajištěných věřitelů – míra/výše (procenta i výše zaokrouhlena na celé jednotky), (míra vypočtena ve vztahu k celkové sumě podřízených i nepodřízených pohledávek)

7 - Očekávaná míra uspokojení nezajištěných věřitelů z nepodřízených částí pohledávek za 3 roky/za 5 let (předpoklad vycházející z dosud již reálně provedených splátek dlužníka) – míra (procenta zaokrouhlena na celé jednotky)

8 – Schválené oddlužení zrušeno soudem v jeho průběhu – ANO nebo NE, v případě přerušení - zkratka P, v případě podaného návrhu ze strany insolvenčního správce na zrušení oddlužení - NZ

9 – Prokazatelné ovlivnění insolvenčního řízení, zejména řádného splácení koronavirovou krizí - ANO nebo NE

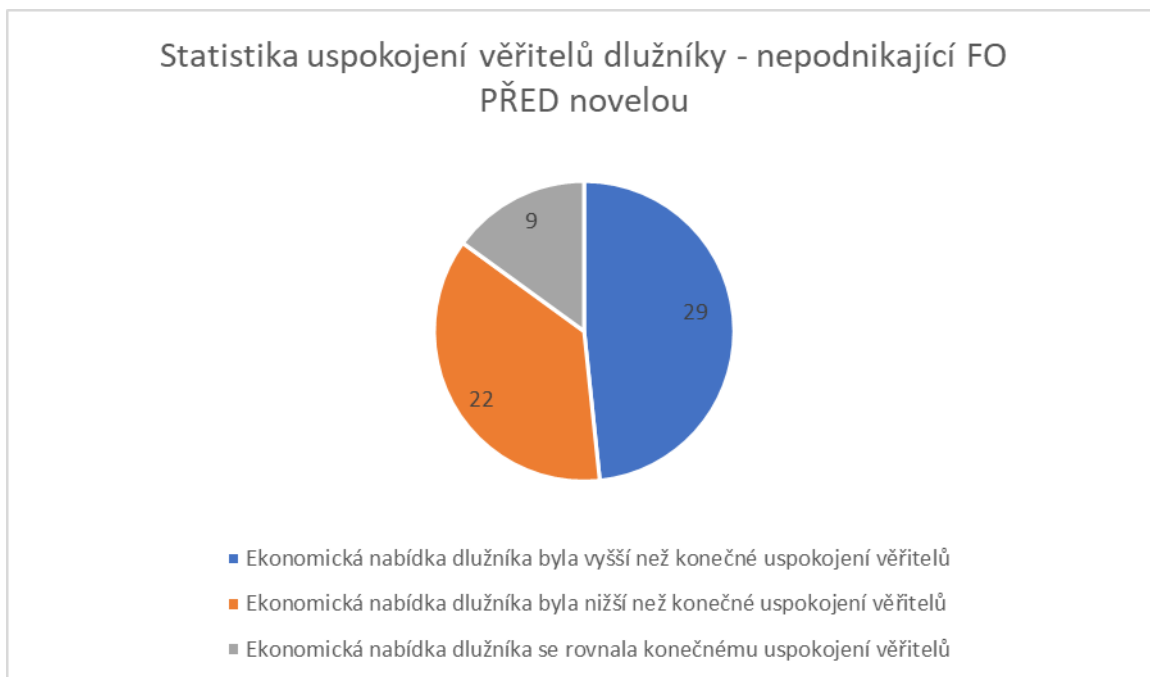
Barevně jsou označeny insolvenční řízení zvláště zranitelných osob, kde oddlužení probíhá vždy maximálně 3 roky

1	2	3	4	5	6	7	8	9
MSPH 99 INS 13866 / 2019	2 406 935,-	23.03.2020	7 % / 159 240,- 12 % / 265 400,-	Srpen 2020	0 % / 0,-	0 % / 0 %	P	ANO
MSPH 99 INS 24586 / 2019	2 033 074,- 1 863 093,-	15.09.2020	7 % / 122 369,- 10 % / 203 948,-	Září 2021	2 % / 32 597,-	6 % / 11 %	NE	NE
MSPH 92 INS 1169 / 2020	669 017,- 484 816,-	01.10.2020	61 % / 294 520,- 100 % / 490 866,-	Červenec 2021	8 % / 31 974,-	38 % / 60 %	NE	NE
MSPH 94 INS 21209 / 2019	508 745,- 496 541,-	04.06.2020	22 % / 108 701,- 36 % / 181 168,-	Červen 2021	6 % / 28 850,-	21 % / 36 %	NE	NE
MSPH 78 INS 21507 / 2019	1 229 760,-	26.08.2020	9 % / 108 350,- 15 % / 180 583,-	Srpen 2021	0 % / 0,-	0 % / 0 %	NE	NE
MSPH 99 INS 6797 / 2020	1 947 191,- 1 700 063,-	21.08.2020	51 % / 860 796,- 84 % / 1 434 660,-	Srpen 2021	7 % / 127 071,-	22 % / 37 %	NE	NE
MSPH 99 INS 5817 / 2020	1 598 434,- 1 598 415,-	16.10.2020	5 % / 80 744,- 8 % / 134 573,-	Duben 2021	0 % / 1 905,-	3 % / 5 %	NE	NE
MSPH 79 INS 516 / 2020	810 299,- 795 121,-	05.06.2020	20 % / 159 200,- 33 % / 265 333,-	Srpen 2021	18 % / 141 836,-	45 % / 75 %	NE	NE
MSPH 99 INS 18347 / 2020	1 151 562,- 787 571,-	23.02.2021	32 % / 251 364,- 53 % / 418 940,-	Září 2021	4 % / 31 861,-	25 % / 42 %	NE	NE
MSPH 60 INS 23655 / 2019	755 085,- 724 757,-	28.02.2020	12 % / 88 143,- 20 % / 146 905,-	Únor 2021	3 % / 19 363,-	11 % / 18 %	NE	NE
MSPH 77 INS 8174 / 2019	2 722 696,- 2 312 266,-	01.04.2020	4 % / 87 282,- 6 % / 145 470,-	Říjen 2021	0 % / 0,-	0 % / 0 %	NE	NE

8. Grafické znázornění podstatných výsledků z analýzy insolvenčního rejstříku – viz. výše zpracované tabulky

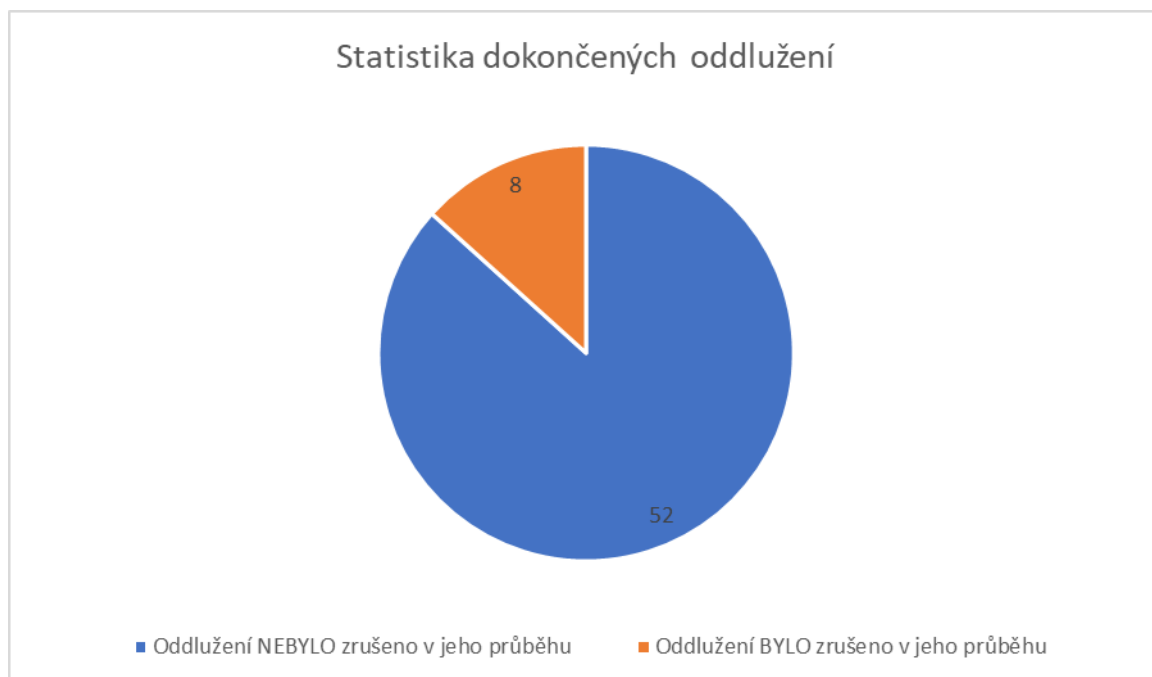
- 1) Grafy a data vztahující se k **fyzickým nepodnikajícím osobám** a oddlužením započatým **před datem 1.6.2019**, kdy nabyla účinnosti novela IZ č.31/2019 Sb.

Graf č.1 – V grafu jsou znázorněny počty oddlužení, kde se poměřovala ekonomická nabídka dlužníka na uspokojení věřitelů při schvalování oddlužení s konečným uspokojením věřitelů když řízení skončilo.

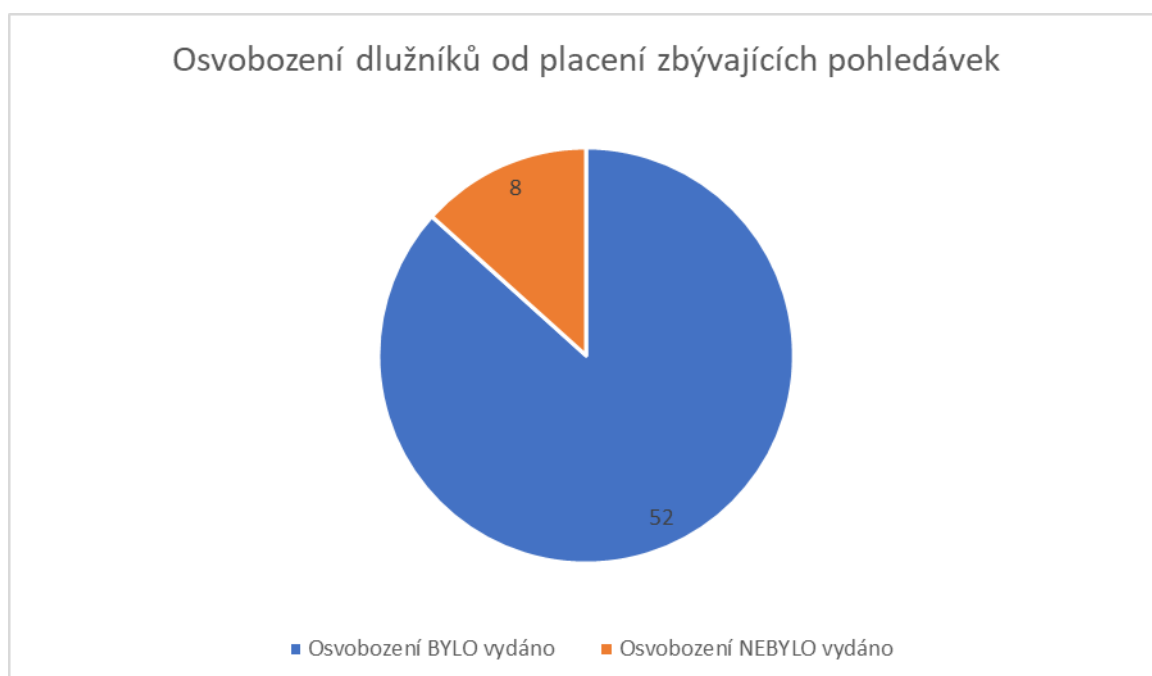
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.2

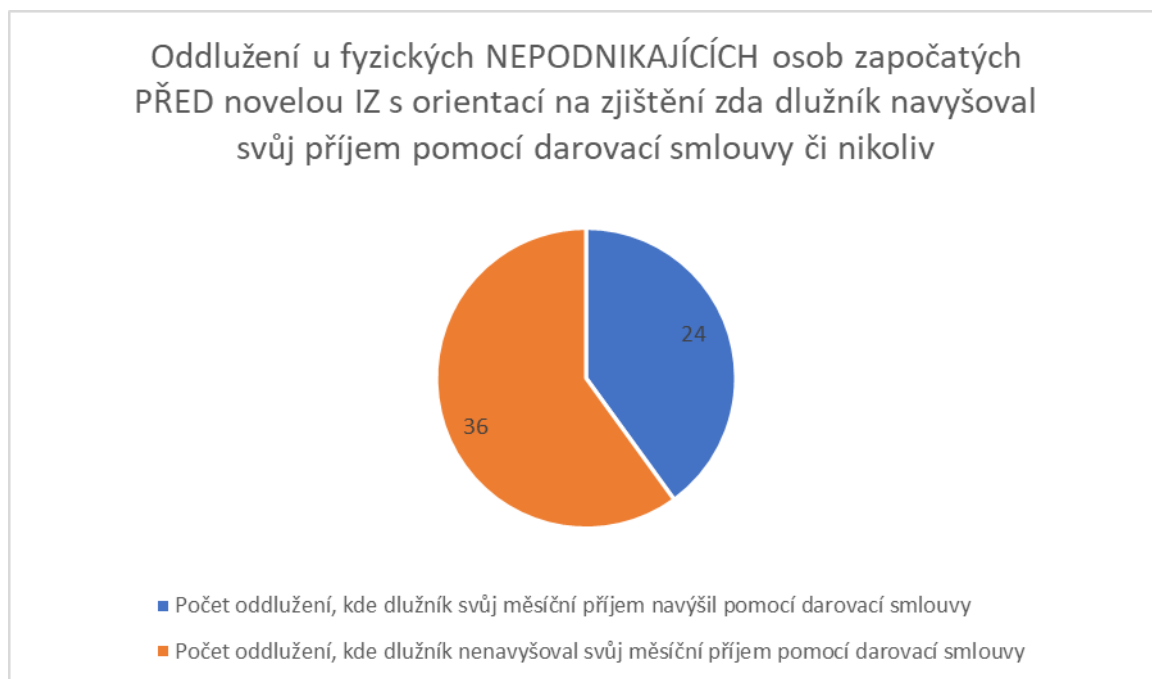
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.3

Zdroj: vlastní zpracování

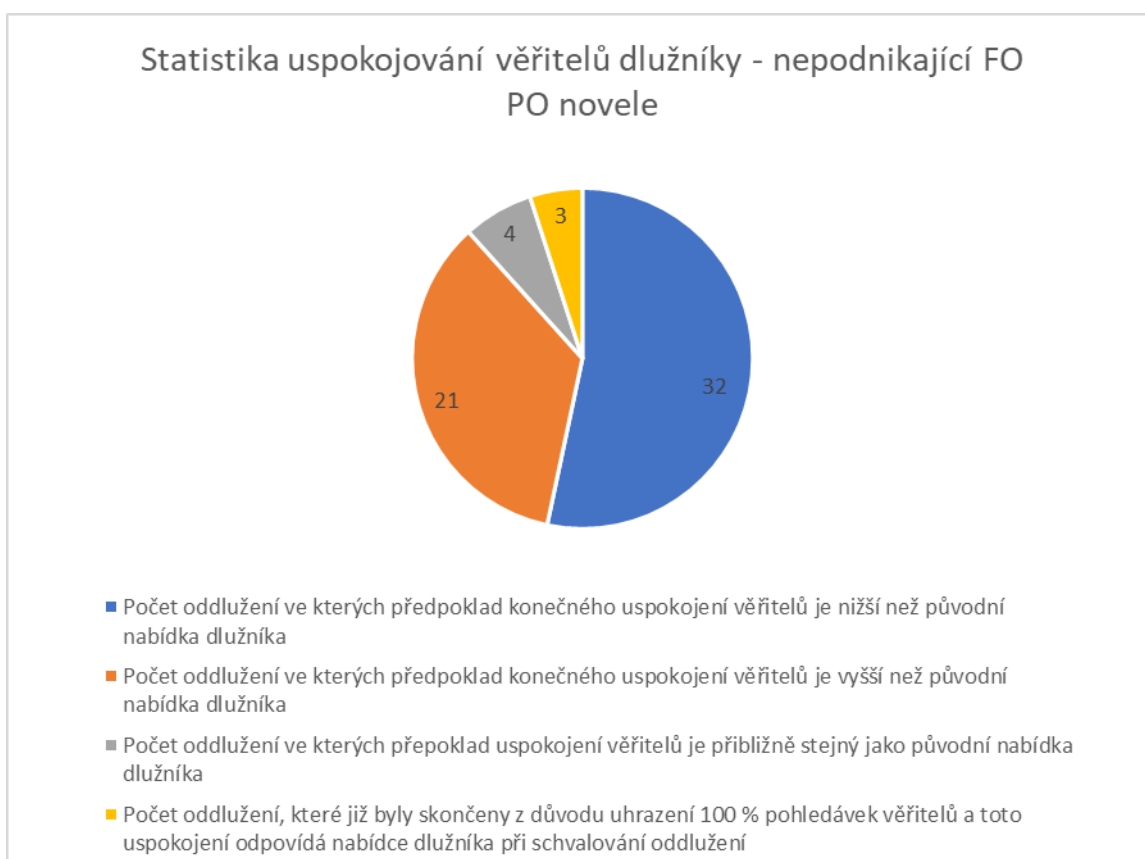
Graf č.4

Zdroj: vlastní zpracování

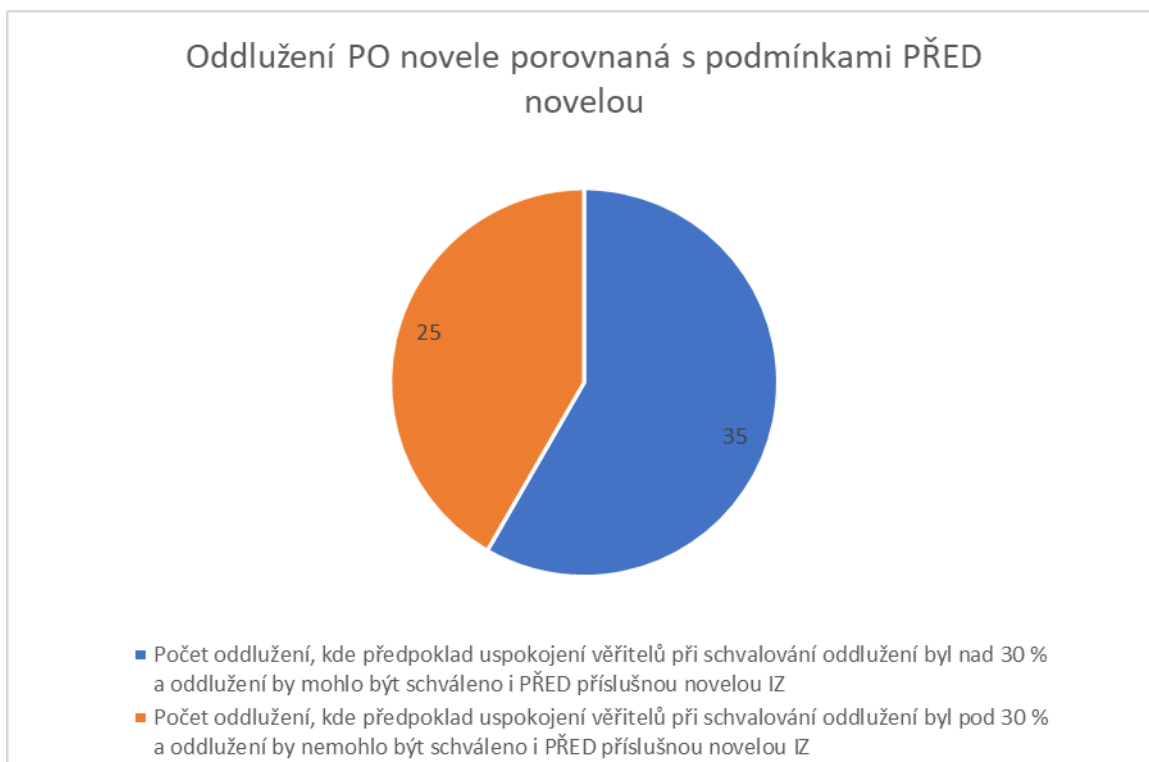
2) Grafy a data vztahující se k fyzickým nepodnikajícím osobám a oddlužením započatým po datu 1.6.2019, kdy nabyla účinnosti novela IZ č.31/2019 Sb.

Graf č.5 – V grafu jsou znázorněny počty oddlužení pro jednotlivé situace, kde se poměřovala ekonomická nabídka dlužníka na uspokojení věřitelů při schvalování oddlužení s průběžným předpokladem uspokojení věřitelů, v případě již skončených řízení s konečným uspokojením věřitelů. Průběžný předpoklad insolvenční správce získává na základě aktuální míry uspokojení věřitelů, přičemž z tohoto uspokojení určí průměrnou měsíční splátku pro věřitele a vynásobí jí zbývajících měsíci do konce oddlužení pro variantu na 3 roky i 5 let.

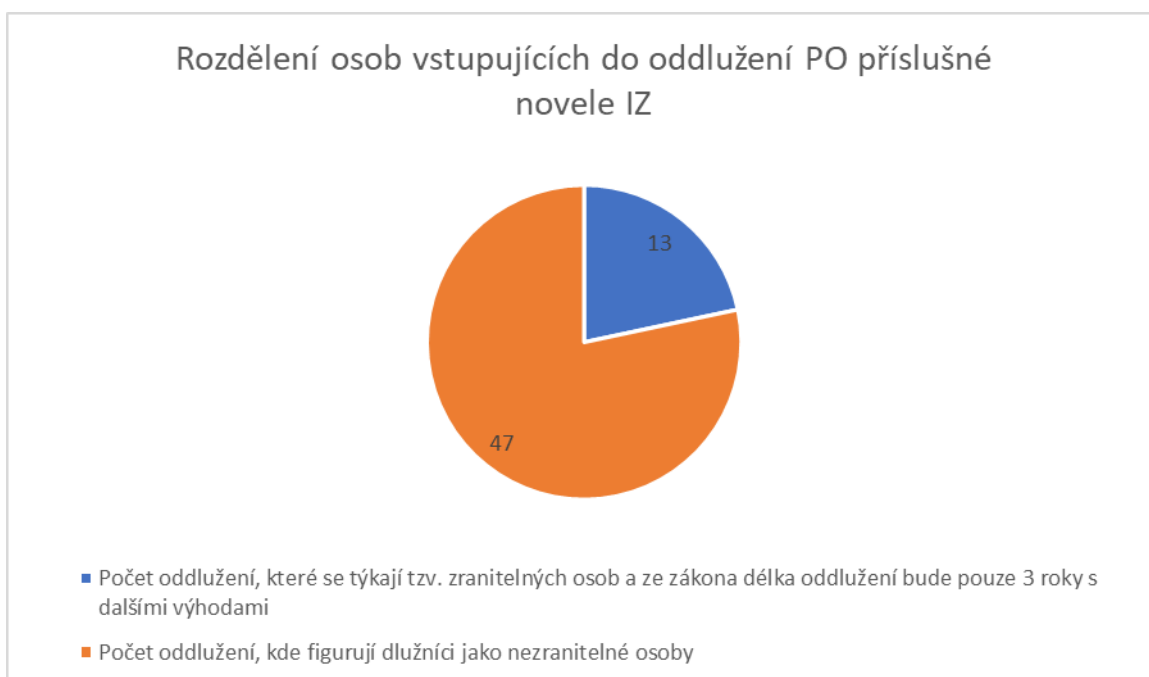
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.6

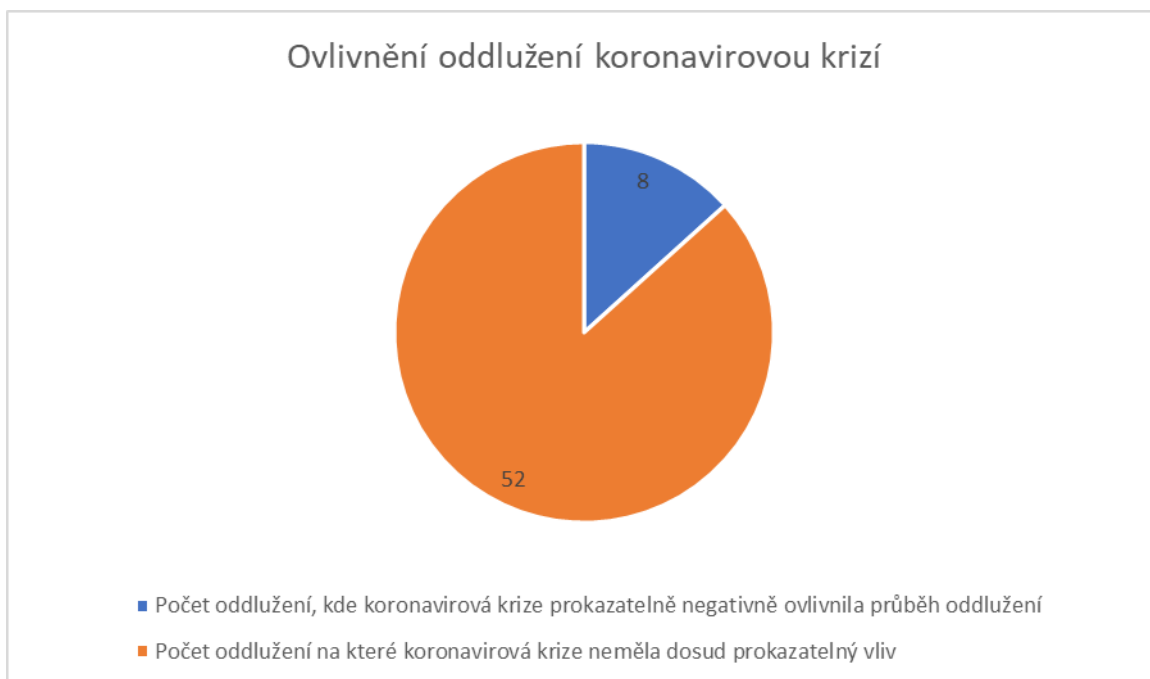
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.7

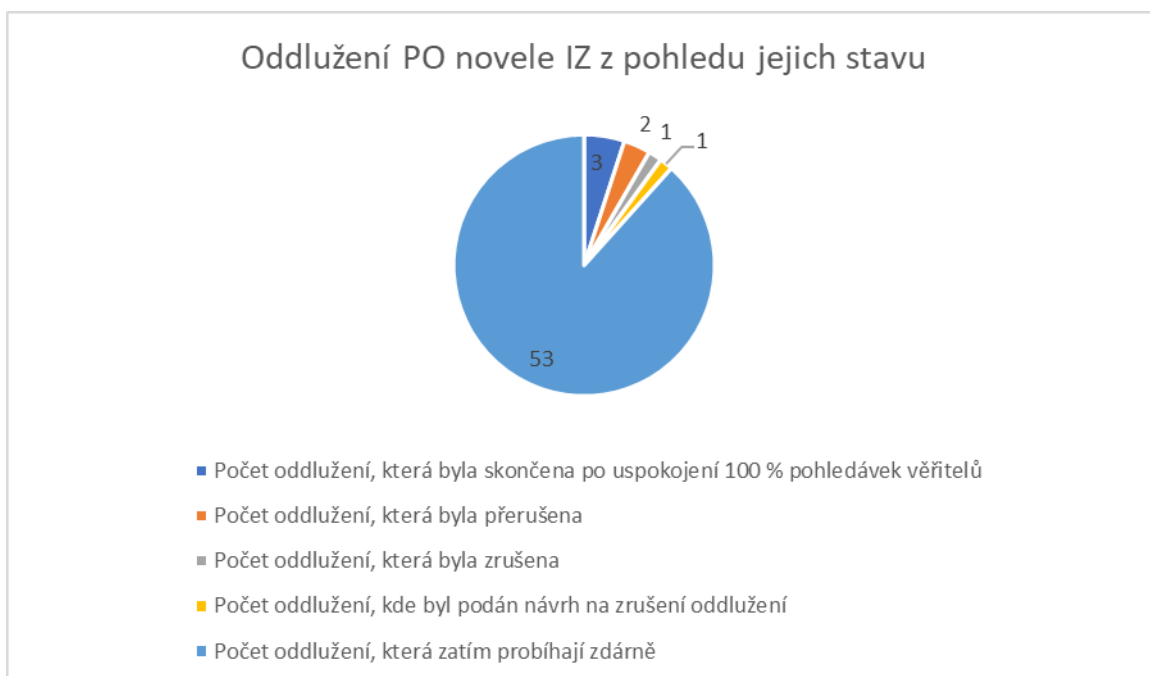
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.8

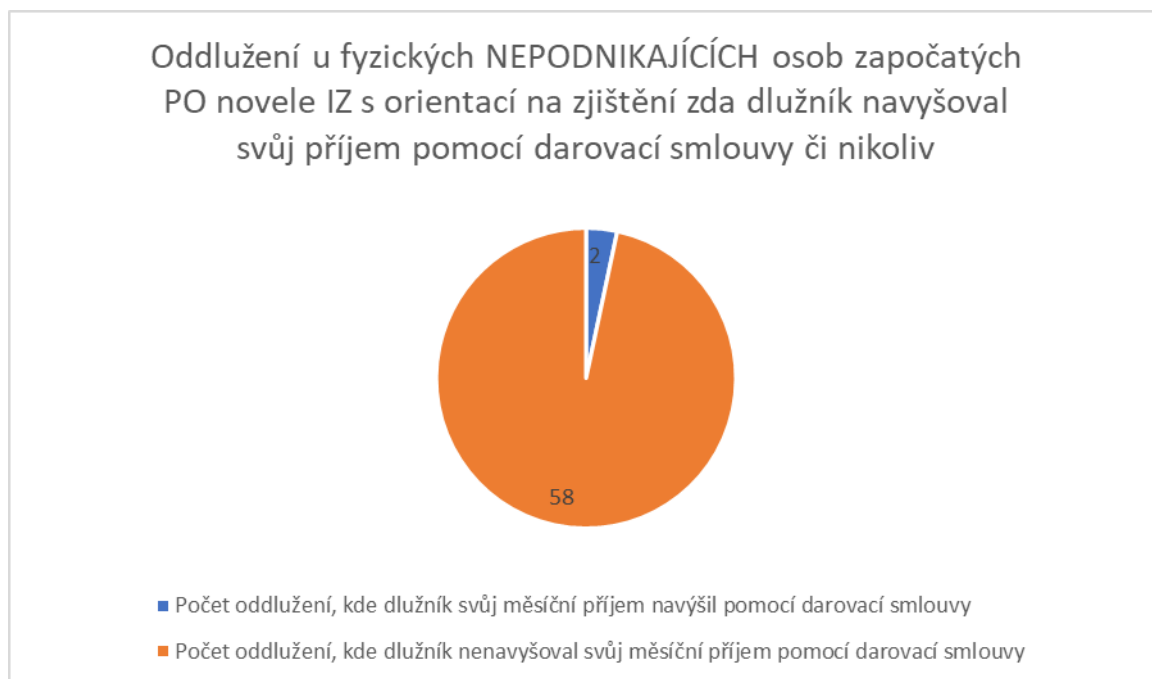
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 9

Zdroj: vlastní zpracování

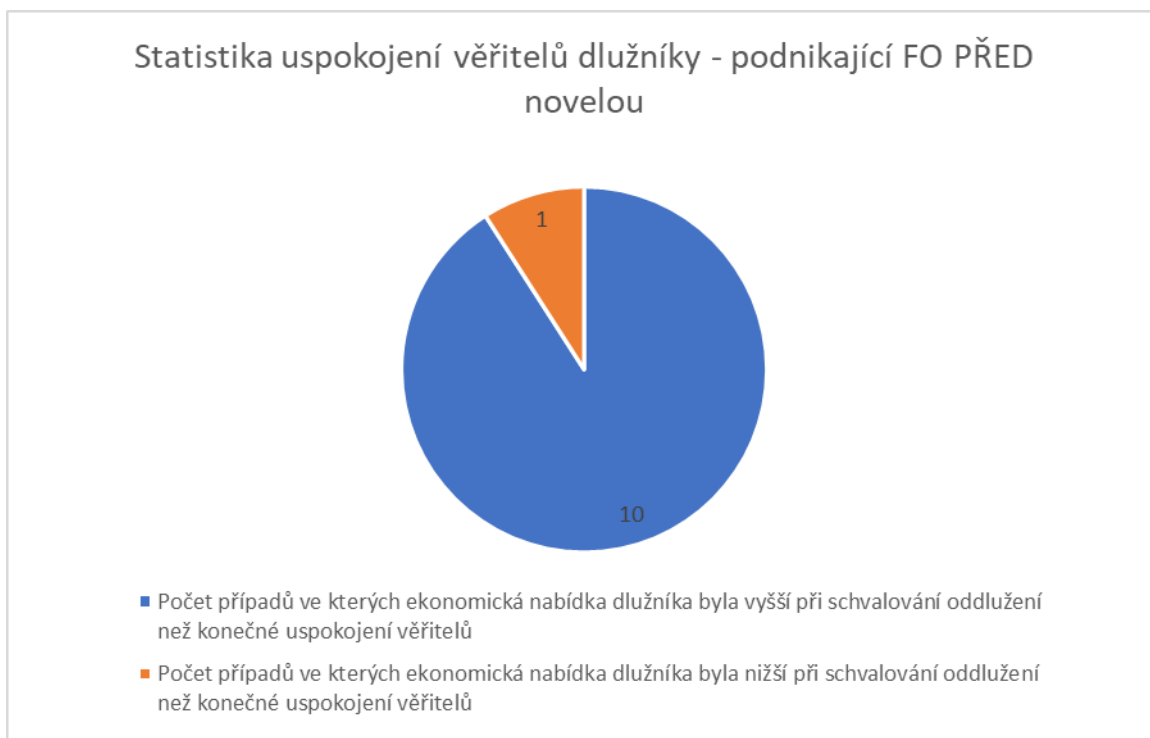
Graf č.10

Zdroj: vlastní zpracování

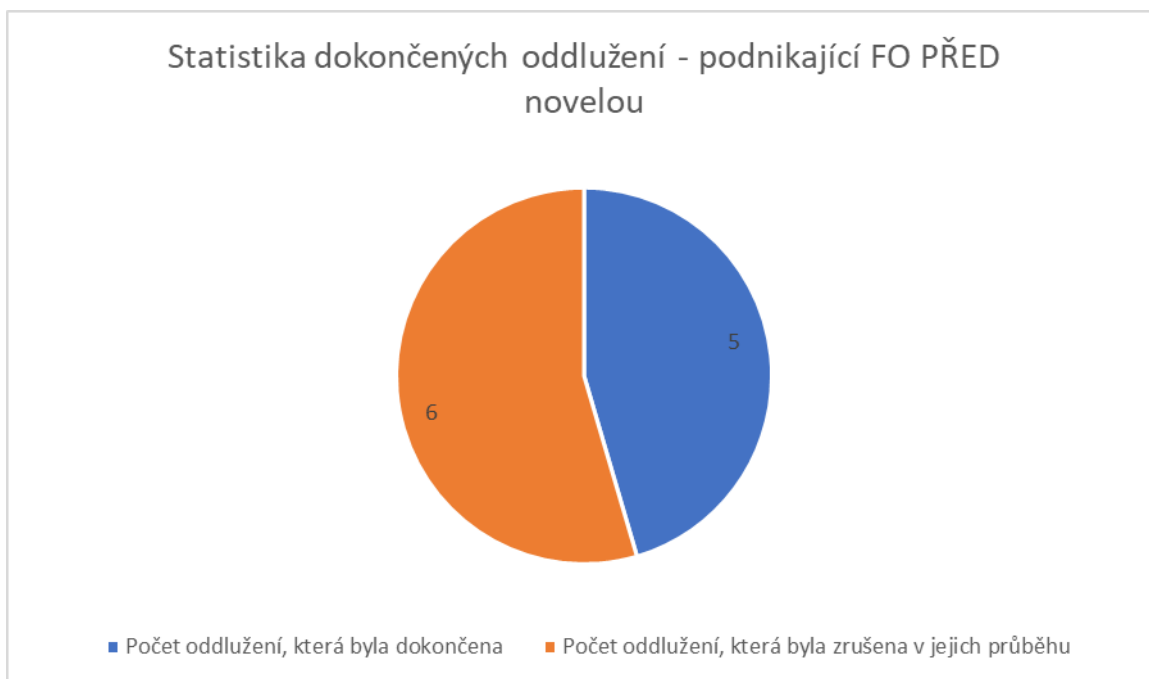
**3) Grafy a data vztahující se k fyzickým podnikajícím osobám a oddlužením
započatým před datem 1.6.2019, kdy nabyla účinnosti novela IZ č.31/2019 Sb.**

Graf č.11 - V grafu jsou znázorněny počty oddlužení, kde se poměřovala ekonomická nabídka dlužníka na uspokojení věřitelů při schvalování oddlužení s konečným uspokojením věřitelů když řízení skončilo.

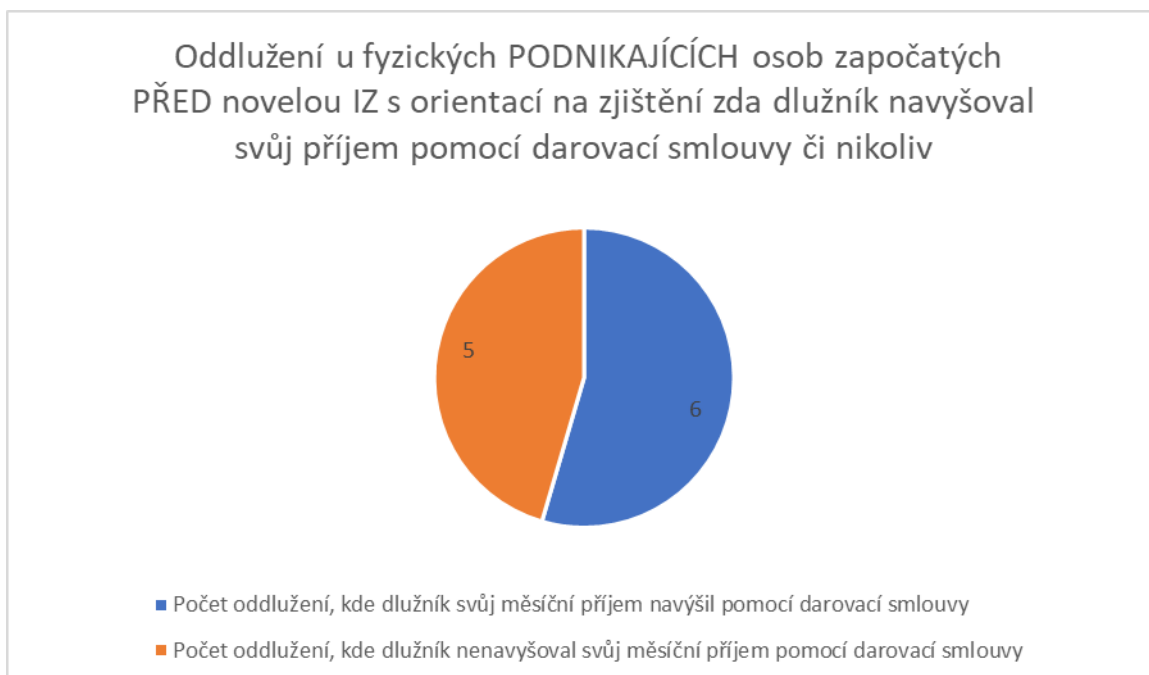
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.12

Zdroj: vlastní zpracování

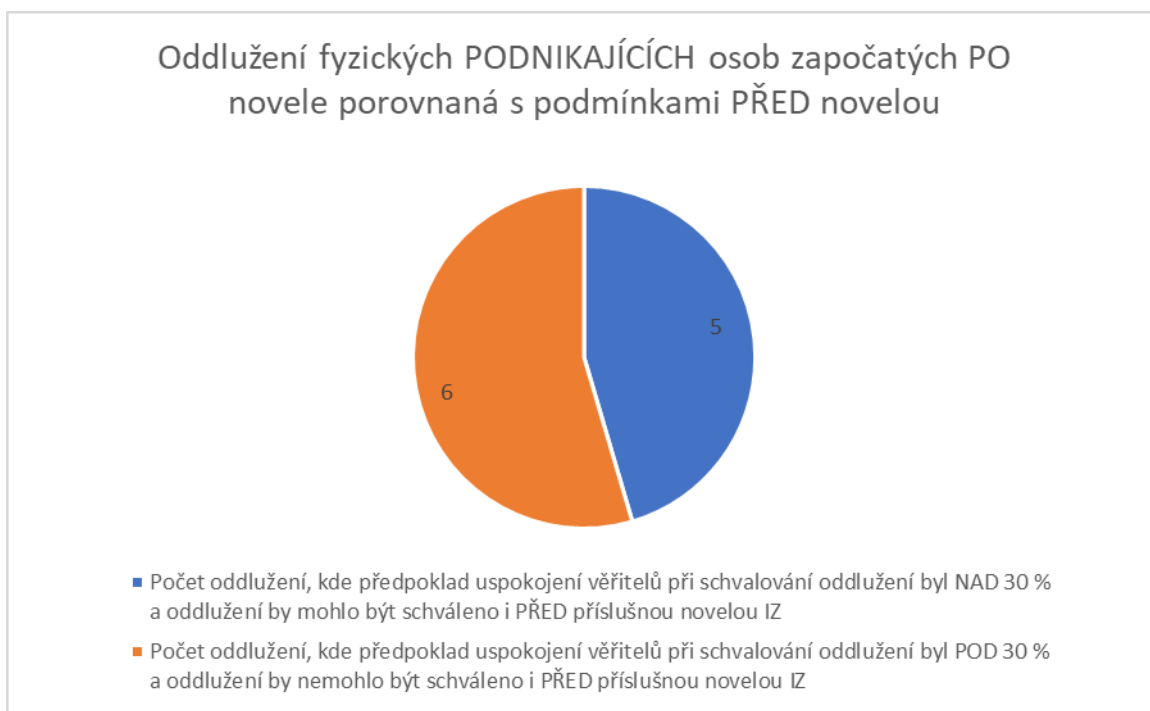
Graf č.13

Zdroj: vlastní zpracování

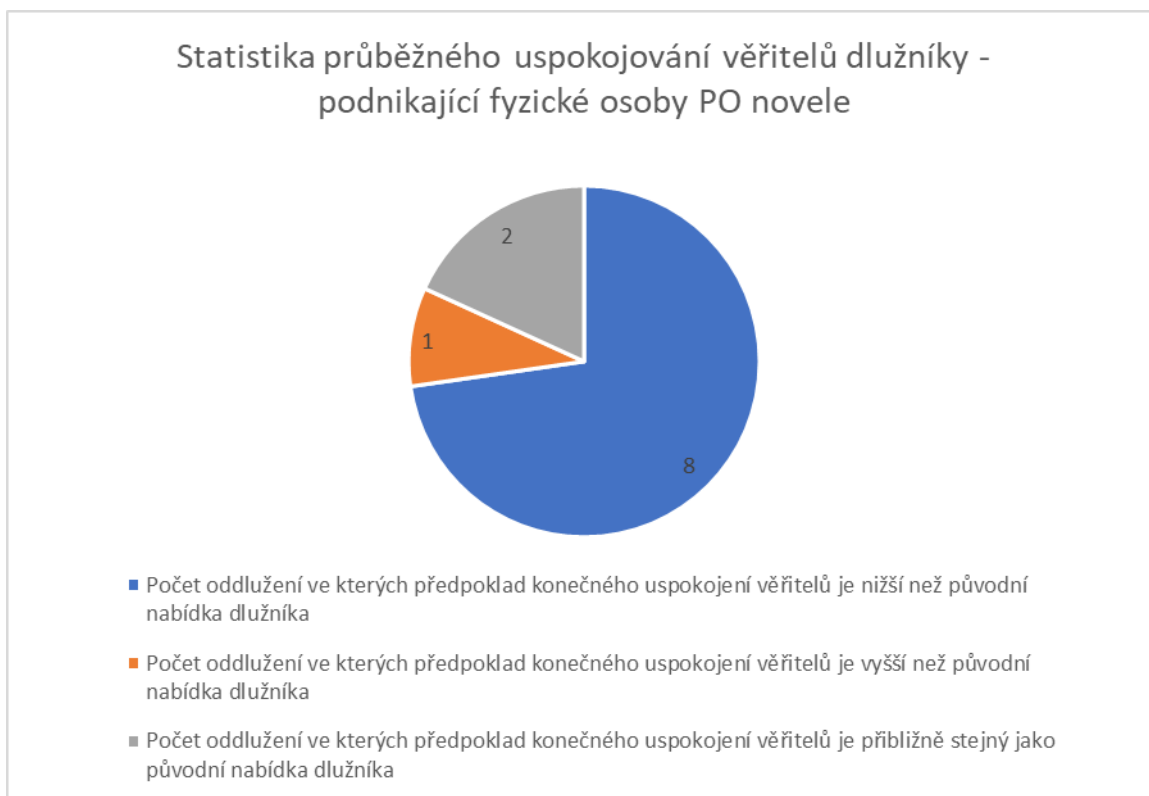
4) Grafy a data vztahující se k fyzickým podnikajícím osobám a oddlužením
započatým po datu 1.6.2019, kdy nabyla účinnosti novela IZ č.31/2019 Sb.

Graf č.14

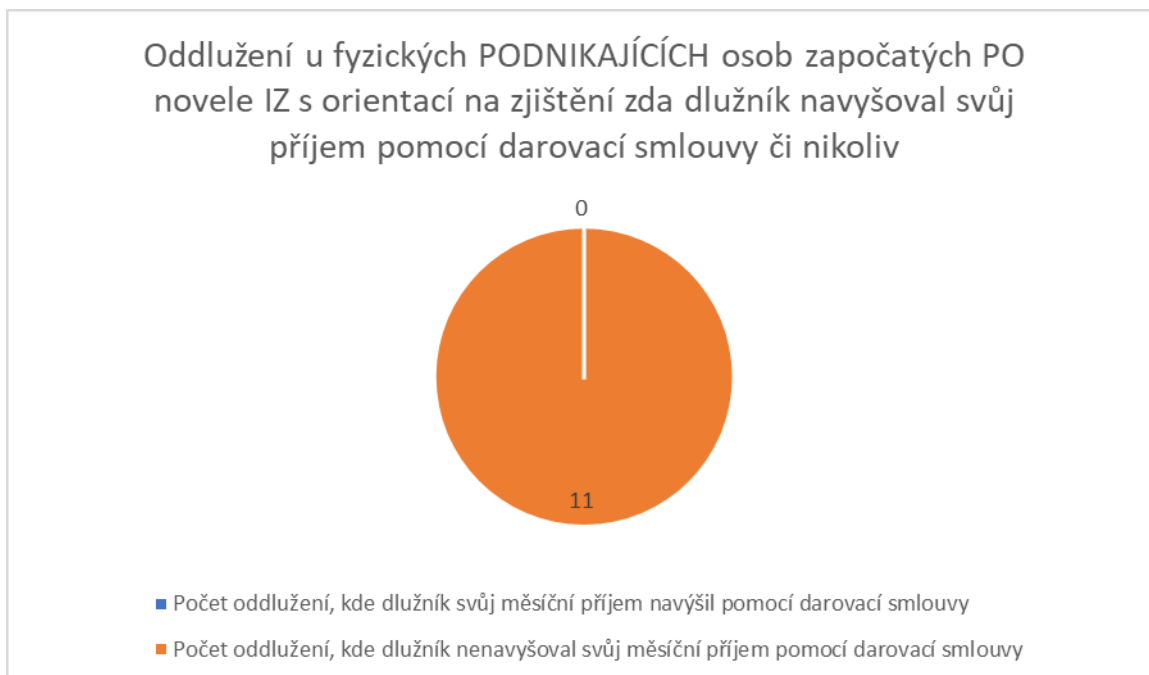
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.15

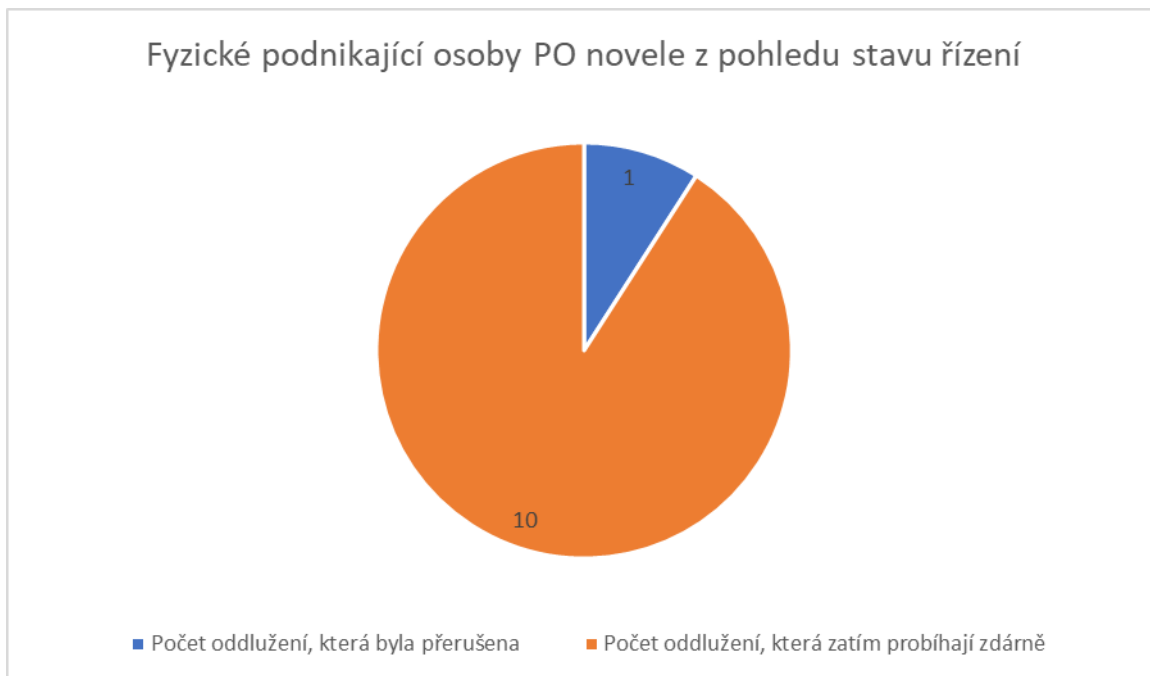
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.16

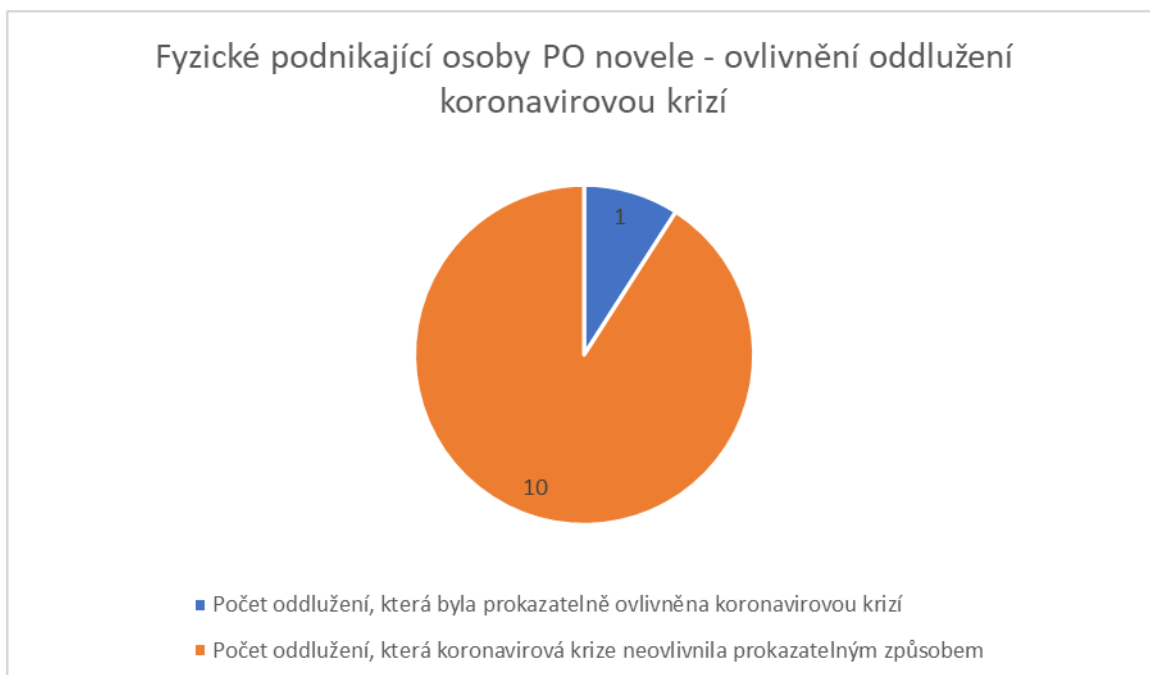
Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.17

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.18

Zdroj: vlastní zpracování

9. Statistická shrnutí analýzy insolvenčního rejstříku

1) Fyzické nepodnikající osoby PŘED novelou IS

a) Součet pohledávek věřitelů z 60 oddlužení = 34 142 364,- Kč

Průměrná výše pohledávek věřitelů připadající na 1 oddlužení = 569 039,- Kč

b) Součet nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení z 60 oddlužení = 19 073 621,- Kč, tedy 56 %

Průměrná výše nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení = 317 894,- Kč, tedy 56 %

c) Součet skutečné výše konečného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků na konci oddlužení = 17 201 965,- Kč, tedy 50 %

Průměrná výše skutečné výše konečného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků na konci oddlužení = 286 699,- Kč, tedy 50 %

2) Fyzické podnikající osoby PO novele IS

a) Součet pohledávek věřitelů z 60 oddlužení = 80 758 798,- Kč

Průměrná výše pohledávek věřitelů připadající na 1 oddlužení = 1 345 980,- Kč

b) Součet nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení z 60 oddlužení = 17 517 989,- Kč, tedy 22 %

Průměrná výše nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení = 291 966,- Kč, tedy 22 %

3) Fyzické podnikající osoby PŘED novelou IS

a) Součet pohledávek věřitelů z 11 oddlužení = 11 551 697,- Kč

Průměrná výše pohledávek věřitelů připadající na 1 oddlužení = 1 050 154,- Kč

b) Součet nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení z 11 oddlužení = 5 710 949,- Kč, tedy 49 %

Průměrná výše nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení = 519 177,- Kč, tedy 49 %

c) Součet skutečné výše konečného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků na konci oddlužení = 2 349 959,- Kč, tedy 20 %

Průměrná výše skutečné výše konečného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků na konci oddlužení = 213 633,- Kč, tedy 20 %

4) Fyzické podnikající osoby PO novele IS

a) Součet pohledávek věřitelů z 11 oddlužení = 15 832 798,- Kč

Průměrná výše pohledávek věřitelů připadající na 1 oddlužení = 1 439 345,- Kč

b) Součet nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení z 11 oddlužení = 3 867 846,- Kč, tedy 24 %

Průměrná výše nabízeného uspokojení věřitelů ze strany dlužníků před schválením oddlužení = 351 622,- Kč, tedy 24 %

10. Diskuse a slovní vyhodnocení praktické části v souvislostech

Hlavním cílem praktické části diplomové práce bylo porovnat oddlužení, která započala před účinností novely insolvenčního zákona č.31/2019 Sb., tedy před datem 1.6.2019 a po tomto datu za již novelizovaných podmínek. Abych předešel ovlivnění meziregionálními rozdíly, jako místně příslušný insolvenční soud jsem zvolil Městský soud v Praze. Hlavní analýza byla provedena na fyzických osobách nepodnikajících. Výběrové soubory jsou dostatečně široké. Analyzováno bylo 60 oddlužení před novelou a 60 oddlužení po novele. Doplnkově jsem obdobnou analýzu zpracoval i na fyzické podnikající osoby. V tomto případě jsem výběrové soubory omezil přes novelou na 11 řízení a po novele také na 11 řízení. Je potřeba vzít v úvahu, že u fyzických osob v insolvenčních řízeních má přibližně třetina dlužníků přiděleno tzv. IČ (identifikační číslo), dříve IČO. Ovšem velká část dlužníků při vstupu do oddlužení má živnost přerušenu nebo ukončenu. To znamená, že se nejedná o aktivní OSVČ. U fyzických osob podnikajících bylo potřeba určit a sjednotit kritéria na základě čeho budou hodnoceny jako fyzické podnikající osoby. Bylo možné

vybírat dlužníky, kteří mají závazky z podnikatelské činnosti nebo dlužníky, kteří v době zahájení insolvenčního řízení mají aktivní podnikatelskou činnost. Rozhodl jsem se do výběrového souboru zařadit dlužníky, kteří vstupují do insolvenčního řízení jako aktivní OSVČ. Výběr zejména u řízení po příslušné novele IZ byl omezený s ohledem jednak na místní příslušnost insolvenčního soudu a také z toho důvodu, že ke zjištění průběhu jednotlivých řízení bylo potřeba čerpat ze zpráv insolvenčních správců. Vzhledem k nabytí účinnosti novely k datu 1.6.2019 a přibližnému zahájení zpracovávání praktické části práce k 1.6.2021 bylo možné vybírat oddlužení přibližně za časové období 2 let. Zároveň musím připomenout, že od podání insolvenčního návrhu s návrhem na povolení oddlužení do doby schválení oddlužení soudem, v mnoha případech uplyne poměrně dlouhý časový úsek. Často hraje roli vytížení příslušného soudu, v některých případech se může jednat i o období přibližně jednoho roku. Insolvenční správci obvykle mají za povinnost podávat zprávy o průběhu oddlužení každý půlrok, minimálně zpočátku. Pokud dané oddlužení probíhá bez problémů, soudy mohou interval prodloužit až na 1 rok. I z těchto důvodů jsem se rozhodl robustnější analýzu provést na fyzických nepodnikajících osobách, kde je významně širší okruh dlužníků.

Nejvýznamnější zjištění z provedené analýzy je takové, že novela IZ č.31/2019 Sb. s účinností od 1.6.2019 velmi zásadně rozšířila okruh dlužníků, kteří splní podmínky pro povolení a následné schválení oddlužení a mohou se tak oddlužení zúčastnit. Je potřeba říci, že zejména s tímto záměrem zákonodárci příslušnou novelu schválili. Cíl zákonodárců tedy byl naplněn. Ovšem je třeba debatovat o tom, zda změna IZ byla ve všech souvislostech správná. Věc vidět z pohledu dlužníků, věřitelů i společnosti jako celku. K těmto aspektům a mému názoru se dostanu později. Nyní shrnu, že u zkoumaného výběrového souboru u fyzických nepodnikajících osob by po zaokrouhlení 41,7 % dlužníků za podmínek platných před novelou IZ nemělo vůbec možnost podat insolvenční návrh s návrhem na povolení oddlužení, protože z jejich strany nabízené uspokojení věřitelů bylo pod hranicí 30 %. Tito dlužníci by tak museli navýšit svůj příjem, před novelou IZ tyto dlužníci velmi často navyšovali svůj příjem pomocí tzv. darovací smlouvy.

U výběrového souboru fyzických podnikajících osob by na oddlužení za podmínek platných před novelou IZ nedosáhlo 54,5 % dlužníků. Zajímavé je pozastavit se právě u již

zmíněných darovacích smluv. U fyzických nepodnikajících osob totiž ze zkoumaného výběrového souboru před novelou IZ navýšilo pomocí darovací smlouvy svůj příjem 40 % dlužníků. U OSVČ před novelou IZ navýšilo pomocí darovací smlouvy svůj příjem 54,5 % dlužníků. Z pohledu věřitelů velmi významné negativní zjištění je to, že po novele IZ ze zkoumaných výběrových souborů u fyzických nepodnikajících osob navýšilo svůj příjem pomocí darovací smlouvy (smlouvy o důchodu) jen 3,3 % dlužníků a u OSVČ nenavýšil svůj příjem pomocí darovací smlouvy nikdo, tedy 0 % dlužníků. A tímto zjištěním se dostávám k zásadnímu tématu, které vyvolala novela IZ. Téma lze nazvat motivace dlužníka splácet své závazky a pohledávky věřitelů. Bylo by velmi naivní si myslet, že většina dlužníků má skutečný zájem zaplatit svým věřitelům co nejvíce. Je to totiž přesně naopak. Při těchto úvahách by měl vstoupit do hry zákon, který reguluje podmínky oddlužení tak, aby dlužníci skutečně museli vynakládat maximální úsilí nebo alespoň dostatečné. Tímto nástrojem právě v minulosti před účinností novely IZ byl fakt, že dlužníci museli již při žádosti o povolení oddlužení doložit fakt, že budou v průběhu případného oddlužení schopni uhradit svým věřitelům alespoň 30 % jejich závazků a zároveň byla tato způsobilost ověřována i v průběhu daných oddlužení. V případech, kdy dlužník z jakýchkoliv důvodů v průběhu svého oddlužení nebyl schopen dlouhodobě splácet tak, aby předpoklad konečného uspokojení věřitelů byl alespoň 30 %, insolvenční soud na návrh insolvenční správce předmětné oddlužení většinou zrušil a řízení bylo zastaveno nebo pokračovalo konkursem. V praxi u nemajetného dlužníka mezi zastavením řízení a přeměnou oddlužení v konkurs není prakticky žádný rozdíl, protože konkurs se obvykle ukončí pro nemajetnost dlužníka. Dlužník tedy po celou dobu měl před očima obrazně řečeno hodnotu 30 %, to byla jeho motivace. Právě z těchto důvodů dlužníci uzavírali darovací smlouvy, obvykle s osobami blízkými. Tyto darovací smlouvy znamenaly, že dárce každý měsíc bude pravidelně obdarovanému, tedy dlužníkovi, přispívat určitou částku na jeho oddlužení. Výše této částky obvykle byla spočítána ze strany dlužníků tak, aby zabezpečila dostatečný příjem dlužníka, tedy naplnění hranice alespoň 30 %. Výjimečně jsem se setkal i s případy, kdy tato darovací smlouva byla uzavírána s cílem, aby dlužník uhradil 100 % svých závazků, jednalo se o případy, kdy se dlužník chtěl vyhnout zpeněžení jeho majetku, obvykle nemovitého, který byl navrácen nebo hrozilo, že bude navrácen do majetkové podstaty dlužníka z neúčinných právních úkonů. Nejčastější je ovšem zmiňovaný první případ. A je nutno říci, že zdaleka ne vždy

smluvní vztah mezi dárce a obdarovaným je fakticky naplňován, i přesto, že oficiálně je smlouva plněna. V mnoha případech si totiž onu částku, uvedenou v darovací smlouvě, do svého oddlužení přispívá sám dlužník ze svého nezabavitelného příjmu. Tedy jeho motivace a cíl je takový, že i za cenu faktického snížení svého nezabavitelného minima bude platit do svého oddlužení více, tak aby mohlo zdárně proběhnout. Osoba, která oficiálně dar poskytuje má výhodu v tom, že její závazek přispívat dlužníkovi do jeho oddlužení není právně vymahatelný ze strany insolvenčního správce ani insolvenčního soudu. Tedy v případě neplnění darovací smlouvy může maximálně dojít ke zrušení oddlužení dlužníka z důvodů, že dlužník nedosahuje požadované měsíční splátky. Někdy si také dlužník prostřednictvím darovací smlouvy do svého oddlužení fakticky přispívá sám z jeho vlastních příjmů, které ovšem jsou neoficiální, i přesto, že oficiálně se jedná o dar ze strany dárce. V některých případech se může jednat o příjmy nelegální z černé ekonomiky, či legální, ale neoficiální z šedé ekonomiky. Není neobvyklou situací, že dlužník před podáním insolvenčního návrhu s návrhem na povolení oddlužení již má nějaké vykonatelné závazky, které jsou vymáhané prostřednictvím soudních exekutorů. V těchto případech se často stává, že se zaměstnanec domluví se svým zaměstnavatelem, že část mzdy bude dostávat „bokem“, tedy neoficiálně, tak aby exekutor mohl postihnout z jeho příjmu co nejméně. Pro zaměstnavatele může toto nezákonné ujednání mít výhodu např. v nižších zákonných odvodech za svého zaměstnance. V každém případě v konečném důsledku věřiteli může být zcela jedno, kdo fakticky přispívá do oddlužení prostředky formou darovací smlouvy, tedy zda je to skrytě sám dlužník či opravdu osoba, která se k daru zavázala. Výsledek je stejný, vyšší uspokojení věřitele. Ovšem s novelou IZ dle mého zjištění tato motivace dlužníka odpadla. Důvod je logický, nikdo je nenutí, aby splnili určitou procentní hranici, proč by tedy měli hradit více než musí. Splnit 30 % hranici nahradila povinnost vynaložit veškeré úsilí při získávání příjmů a hrazení pohledávek. Ano, samozřejmě pro dlužníka i po novele IZ je jistější splnit 30 % hranici, protože pokud nevyjde najevo nepoctivý záměr dlužníka, při splnění 30 % hranice má jistotu, že mu zbývající pohledávky věřitelů budou odpuštěny. Pokud uspokojení věřitelů je pod hranicí 30 %, o osvobození rozhoduje soud a dlužník nemá jistotu. Ovšem i tak pravděpodobnost, že mu osvobození bude přiznáno, je poměrně vysoká, pokud si řádně plnil své povinnosti, mezi ně ovšem nepatří navyšovat si příjem pomocí darovací smlouvy i přesto, že dlužník by takovou možnost měl. Motivace dlužníka navýšit si příjem pomocí

darovací smlouvy by tak připadala v úvahu zejména pro případy, kdy sám není schopen splnit ani zákonnou hranici stanovenou po novele IZ, která odpovídá měsíčně odměně insolvenčního správce a stejné částce na uspokojení věřitelů. Vzhledem k tomu, že tato minimální platba je opravdu nízká, velká většina dlužníků na ní dosáhne ze svého příjmu. Výše uvedená statistika tedy potvrzuje, že když dlužník musí zaplatit více, obvykle si poradí nebo se o to alespoň pokusí. Je pravdou, že v některých případech darovací smlouva nebývá plněna vůbec, anebo pouze nárazově, i v těchto nárazových případech se ale věřitelům dostane nějaké úhrady na víc. Zkrátka motivace v podobě 30 % hranice fungovala a dle mého názoru je chybou, že byla zrušena. V některých případech totiž ekonomická nabídka dlužníka na úhradu jeho závazků je velmi nízká, doslova směšná. Tuto teorii podporují zjištěná data z výše uvedených výpočtů a statistik. Lze shrnout, že ekonomická nabídka dlužníků na úhradu svých závazků při schvalování oddlužení u fyzických nepodnikajících osob před novelou IZ z výběrového souboru byla v průměru 56 %, což je pro věřitele celkem slušné a přijatelné číslo. Reálné uspokojení u tohoto výběrového souborů poté bylo nepatrně nižší v průměrné výši 50 %. Oproti tomu u fyzických nepodnikajících osob, které zahajovali insolvenční řízení po příslušné novele IZ byla průměrná ekonomická nabídka na úhradu závazků věřitelů ve výši 22 %, což je oproti stavu před novelou IZ velmi výrazný negativní rozdíl.

U podnikajících fyzických osob, tedy OSVČ, byla průměrná ekonomická nabídka dlužníků na úhradu svých závazků při schvalování oddlužení před novelou IZ u zkoumaného výběrového souboru ve výši 49 %. Naopak po novele IZ tento ukazatel dosahoval hodnoty 24 %. Tedy stejně jako u fyzických nepodnikajících osob došlo při schvalování oddlužení k poklesu ekonomické nabídky ze strany dlužníků po novele IZ, což je ovlivněno zejména právě zrušením 30 % hranice.

Reálné konečné uspokojení věřitelů u oddlužení před novelou IZ u OSVČ bylo výrazně nižší než plánované, bylo ve výši 20 %. V porovnání s fyzickými nepodnikajícími osobami se tedy jedná o výrazně horší stav v porovnání plánovaného a reálného konečného uspokojení věřitelů. Tento stav je pravděpodobně způsoben situací, že dlužníci OSVČ vstupují do oddlužení s výrazně vyššími celkovými pohledávkami věřitelů než fyzické nepodnikající osoby.

Průměrná výše pohledávek věřitelů připadající na 1 oddlužení u fyzických nepodnikajících osob před novelou IZ činila 569 039,- Kč. Po novele IZ tento ukazatel činil 1 345 980,- Kč. Průměrná výše pohledávek věřitelů připadající na 1 oddlužení u fyzických podnikajících osob před novelou IZ činila 1 050 154,- Kč. Po novele IZ tento ukazatel činil 1 439 345,- Kč. I z těchto vypočtených ukazatelů ze zkoumaných výběrových souborů vychází najevo fakt, že po novele IZ se oddlužení otevřelo pro větší skupinu dlužníku, zejména těch, kteří mají závazky ve větší celkové výši a za starých podmínek by nedosáhli na hranici 30 %. Taktéž je potvrzen fakt, že dlužníci OSVČ mají obvykle vyšší závazky než fyzické nepodnikající osoby.

Když se vrátím ke zmiňované motivaci dlužníků hradit co nejvíce je v jejich silách a nástrojům, jak toto vymáhat, tak stávající situaci považuji za nevhodně nastavenou a složitou zejména pro insolvenční správce. Úloha insolvenčních správců by po novele IZ měla být i taková, že budou kontrolovat, zda příslušný dlužník s ohledem na jeho postavení a situaci má adekvátní příjem, měli by se zajímat o to, zda by dlužník mohl či nemohl dosáhnout vyššího příjmu. Měli by být schopni odhalit např. situace, které jsem již uváděl a to, že dlužník má záměrně oficiálně přiznanou jen část svého příjmu nebo, že je v možnostech dlužníka, aby si našel lépe placené zaměstnání, které je možné získat. Tedy insolvenční správce by měl teoreticky mít dobrý přehled o dlužníkově životopise, jako je jeho vzdělání, praxe, zdravotní stav, rodinný stav atd. Zároveň by měl mít insolvenční správce dobrý přehled o trhu práce. Osobně si myslím, že s ohledem na velké množství insolvenčních řízení, které mají někteří insolvenční správci na starosti, není možné, aby tuto agendu precizně vykonávali. Další otázka je, zda měsíční odměna insolvenčního správce, která se dlouhé roky nenavýšovala, i přes stále se zvyšující inflaci, by byla vůbec adekvátní k tomu, aby v praxi vykonávali tuto rozšířenou agendu. Spíš si tedy myslím, že až na výjimky, tato povinnost insolvenčních správců zůstane spíše v rovině teorie, než aby byla realizována precizně v praxi a z mého pohledu se tomu nelze ani divit.

Když uvedu příklad, insolvenční správce zjistí, že daný dlužník má relativně nízký příjem na to, že je vysokoškolsky vzdělaný inženýr v oblasti výpočetní techniky. Insolvenční správce po průzkumu pracovního trhu v dostupné vzdálenosti bydliště dlužníka zjistí, že IT firma hledá nového zaměstnance. Nabízí mzdové podmínky výrazně vyšší než stávající

zaměstnavatel dlužníka. Tedy insolvenční správce na toto upozorní dlužníka a dá mu pokyn, aby o toto místo aktivně usiloval. Ovšem dlužník o toto zaměstnání fakticky nemá zájem, protože ve skutečnosti má stávající příjem ve stejné výši, jen část nemá oficiálně přiznanou, či mu vyhovuje kratší pracovní doba ve stávající firmě a ve volném čase mu umožňuje přivydělat si něco „bokem načerno“, např. vytvořit webové stránky pro známé atd. Dlužník se tedy půjde ucházet na pokyn insolvenčního správce o adekvátnější zaměstnání s osobním tajným cílem, aby ho nevybrali a přinesl si pouze potvrzení, že se o zaměstnání ucházel. Je třeba říci, že dlužník pravděpodobně pokud bude chtít, dokáže na potencionálního zaměstnavatele zapůsobit negativně aby ho nepřijali vždy. Proto nepovažují za efektivní, aby insolvenční správci v tomto směru aktivně působili na všechny dlužníky. Daleko efektivnější a jednodušší se mi jeví zachování 30 % hranice, kterou musí dlužníci splnit. Samozřejmě oponující otázka může být taková, co dělat s dlužníky, kteří by na tuto hranici nedosáhli. V první řadě je třeba říci, že dlužníci si jsou za svoje závazky zodpovědní sami, pokud se jedná o OSVČ, tím spíše, neboť dlužníci na sebe dobrovolně vzali podnikatelské riziko s možností vysokých zisků. Nelze očekávat, že by se všichni dlužníci z řad OSVČ v případě, že by se jim podnikatelsky dařilo, chovali ke společnosti jako lidumilové, a proto i pro případy, kdy se jim nedaří, musí nést určitou zodpovědnost. U fyzických nepodnikajících osob je třeba omezit spotřebitelské konzumní chování, které si někteří dlužníci nemohou dovolit. Myslím si, že vhodné řešení pro tyto dlužníky jsou např. státní akce typu „Milostivé léto“. Osobně tedy absolutně nejsem příznivcem podmínky, kterou přinesla novela IZ k 1.6.2019, kdy byla zrušena 30 % hranice pro schválení a splnění oddlužení a rozšíření agendy insolvenčních správců na výše uvedené. Podmínky pro dlužníky se mi zdají až příliš mírné a zneužitelné a pro věřitele velmi nevýhodné. Na druhou stranu abych se nezastával pouze věřitelů, je třeba říci, že v některých případech si zaslouží zastání i dlužníci. Jedná se zejména o případy, kdy se dlužník stane obětí tzv. „lichvářských firem“ a jejich praktik. Často se stává, že tyto firmy si přihlašují vyfabulované pohledávky, právně neakceptovatelné atd. Občas si jako pohledávku přihlásí směnku firma se sídlem na Seychelách nebo Kypru bez právního základu, kterou dlužník nikdy neviděl atd. Tyto firmy zkrátka zkouší, co jim v insolvenčním řízení projde a co už ne. Bohužel někdy jsou úspěšné. V těchto případech pak lze i chápat snahy dlužníků, aby zaplatili co nejméně. Proto osobně si myslím, že zvýšené nároky na insolvenční správce by mohly být kladeny, co se týče důsledného

přezkumu pohledávek a popěrných úkonů. Myslím si, že v této oblasti by zvýšené úsilí bylo efektivnější, než aby insolvenční správce hlídal příjmovou stránku dlužníka, když tohoto, jak už jsem uvedl, do určité míry lze docílit stanovením 30 % hranice. V čem novela IZ s účinností k 1.6.2019 přinesla zlepšení je dle mého názoru fakt, který se do určité míry dotýká výše uvedeného, a to že se pohledávky dělí na podřízené a nepodřízené, přičemž na konci oddlužení se poměr uspokojení věřitelů vypočítává ve vztahu k nepodřízeným pohledávkám, svým způsobem tedy pro dlužníky, zejména ty, kteří mají menší příjmy, podřízené pohledávky jsou nevýznamné.

Taktéž příslušná novela IZ přinesla pojem tzv. zranitelných osob. Jedná se o dlužníky ve starobním důchodu či 2. nebo 3. stupni invalidity, více bylo rozebráno v teoretické části práce. Z analýzy výběrového souboru fyzických nepodnikajících osob vyšlo najevo, že po novele IZ se do oddlužení zapojilo se statutem zranitelných osob 21,7 % dlužníků. Tyto osoby tedy mají oddlužení pouze na 3 roky s tím, že v závěru oddlužení se nebere ohled na to, jaké míry uspokojení věřitelů dosáhli. Osobně si myslím, že je rozhodně správné projevit určitou solidárnost s osobami, které mají dlouhodobé zdravotní problémy nebo jsou osobami důchodového věku. Se zkrácením oddlužení na 3 roky pro zranitelné osoby souhlasím, i zde si ovšem myslím, že by bylo vhodné nastavit nějakou minimální hranici, kterou dlužníci musí splnit, i kdyby se jednalo např. o 15–20 %. Kromě jiných aspektů by situace mohla být opět zneužitelná, když by si dlužník sjednal závazky s vědomím, že výhledově se z pohledu IZ stane zranitelnou osobou a bude mít velmi výhodné podmínky pro oddlužení. Samozřejmě vždy je možné, aby insolvenční správce nebo insolvenční soud konstatovaly, že dlužník jednal v nepoctivém záměru a oddlužení mu nebylo schváleno či bylo zrušeno. Na druhou stranu mám za to, že v praxi se insolvenční správci ani soudy nejsou z časových důvodů schopny do hloubky zabývat analýzou situace jednotlivých dlužníků, aby bezpečně případný nepoctivý záměr odhalily.

Další podstatná část praktické části práce byla zaměřena na zjištění plánovaného a konečného reálného uspokojení věřitelů. V oddluženích, která ještě probíhají bylo zjišťováno a porovnáváno plánové uspokojení věřitelů ze strany dlužníků při schvalování oddlužení s předpokladem konečného uspokojení věřitelů, přičemž tato predikce vychází z aktuální míry uspokojení věřitelů se zohledněním doby dosavadního splácení.

Ve výběrovém souboru 60 fyzických nepodnikajících osob u oddlužení započatých před 1.6.2019, tedy účinností novely IZ č.31/2019 Sb. bylo uspokojení konečné uspokojení věřitelů s plánovaným uspokojením věřitelů následující. Ve 48,3 % případů došlo k situaci, kdy dlužníci při schvalování oddlužení nabízeli vyšší uspokojení věřitelů, než se jim nakonec podařilo splnit. V 15 % případů ekonomická nabídka dlužníků při vstupu do oddlužení byla přibližně stejná jako konečné uspokojení jejich věřitelů. Ve 36,7 % se věřitelům dostalo vyššího konečného uspokojení, než byl plánovaný předpoklad na začátku oddlužení. V návaznosti na tyto statistiky lze doplnit, že v 13,3 % případů oddlužení bylo zrušeno v jeho průběhu a v 86,7 % byla oddlužení úspěšně splněna včetně vydání osvobození od placení zbývajících pohledávek.

Ve výběrovém souboru 60 fyzických nepodnikajících osob u oddlužení zahájených po příslušné novele IZ se 3 % dlužníků podařilo uspokojit věřitele v celém rozsahu jejich pohledávek dříve, než je zákonem stanovená délka oddlužení a zároveň tato míra uspokojení věřitelů byla předpokládána při schvalování jejich oddlužení. V 5 % případů oddlužení je plánované uspokojení věřitelů při schvalování oddlužení přibližně stejné jako aktuální předpoklad konečného uspokojení věřitelů. Ve 35 % případů se oddlužení zatím vyvíjí tak, že dlužník uhradí věřitelům na konci oddlužení více než bylo plánováno, pokud dlužník udrží své příjmy na dosavadní úrovni. V 53,3 % dle aktuálního vývoje příslušných oddlužení dojde k nižšímu konečnému uspokojení věřitelů, než bylo plánováno při schvalování oddlužení na základě deklarovaných příjmů dlužníků. V návaznosti na tyto ukážete lze doplnit, že v 1,7 % případů bylo oddlužení zrušeno, ve stejném procentu případů byl podán návrh ze strany insolvenčního správce na zrušení oddlužení. Ve 3,3 % případů bylo oddlužení přerušeno a v 5 % se podařilo dlužníkům oddlužení předčasně skončit díky uspokojení věřitelů v plném rozsahu jejich pohledávek. Zbýající větší část oddlužení, 88,3 % zatím probíhá.

Ve výběrovém souboru fyzických podnikajících osob u oddlužení zahájených před příslušnou novelou IZ v 90,9 % případů došlo k situaci, kdy ekonomická nabídka dlužníků při schvalování oddlužení byla vyšší než konečné uspokojení věřitelů a pouze v 9,1 % případů dlužník uhradil věřitelům na konci oddlužení více než původně sliboval. Toto

negativní zjištění má souvislost i s tím, že 54,6 % oddlužení bylo zrušeno v jejich průběhu a jen 45,4 % oddlužení bylo dokončeno. Stejně tak v 45,4 % případů bylo vydáno soudem osvobození od placení zbývajících pohledávek věřitelům.

U fyzických podnikajících osob a jejich oddlužení, která byla zahájena po příslušné novele IZ je proces uspokojování věřitelů dlužníky v následujícím stavu. V 9,1 % případů oddlužení je předpoklad, že bude dosaženo vyššího uspokojení věřitelů, než bylo očekáváno při schvalování oddlužení. V 18,2 % je předpoklad, že budou věřitelé uspokojeni v přibližně stejné míře, tak jak bylo plánováno na počátku oddlužení. V 72,7 % je dle aktuálního vývoje predikce taková, že věřitelé obdrží na konci oddlužení méně, než dlužníci deklarovali při schvalování oddlužení. Kromě 1 řízení, které bylo přerušeno, ostatní řízení probíhají.

Co se týče vlivu koronavirové krize na průběhy oddlužení, tak bylo zjištěno, že u nepodnikajících fyzických osob bylo prokazatelně negativně ovlivněno řízení ve 13,3 %. V 86,7 % nebylo oddlužení koronavirovými opatřeními prokazatelně ovlivněno. U podnikajících fyzických osob bylo oddlužení ovlivněno v tomto směru v 9,1 % a v 90,9 % nikoliv. Je nutno dodat, že pravděpodobně bylo negativně oddlužení ovlivněno koronavirovou krizí ve větším množství, než bylo zjištěno, ale ne v takové míře, aby došlo k zásadnímu prokazatelnému vlivu. S ohledem na poměrně mírné podmínky pro dlužníky po novele IZ, je pro většinu dlužníků dosažitelné plnit alespoň minimální podmínky pro trvání oddlužení, tedy určitý pokles příjmů nemusí znamenat markantní zásah v podobě, že by oddlužení muselo být přerušeno nebo zrušeno případně tyto okolnosti měli být referovány ze strany insolvenčních správců v průběžných zprávách o plnění oddlužení.

11. Závěr

Závěrem lze shrnout, že současná pravidla oddlužení jsou pro dlužníky velmi výhodná. S novelizací zákona číslo 31/2019 Sb. se zhoršilo postavení věřitelů, když do oddlužení vstupují i dlužníci s velmi vysokým závazky a zároveň analýza insolvenčního rejstříku prokázala, že ekonomická nabídka ze strany dlužníků na uspokojení věřitelů významně

klesla. Na druhou stranu tato situace klade na věřitele větší důraz, aby dostatečným způsobem zkoumali bonitu klientů, zejména u poskytovaných úvěrů. V případě, že tak činit nebudou, berou na sebe značné riziko, že dlužník skončí v insolvenci a pohledávky daného subjektu budou uhrazeny v malé míře. Současně by podnikatelé důkladně měli prověřovat, s kým vstupují do obchodních vztahů. Je nutné říct, že v některých podnikatelských sektorech např. zejména stavebnictví často dochází k druhotné platební neschopnosti, kdy podnikatel nemůže hradit včas a řádně své závazky z toho důvodu, že on sám má nesplacené své pohledávky a těmto situacím je potřeba se pokusit předcházet. Nelze zapomenout ani na fakt, že je pravděpodobné, že v blízké budoucnosti bude schválena další novela insolvenčního zákona, která stanoví pro všechny dlužníky dobu oddlužení pouze na 3 roky. Tento krok by měl sjednotit pravidla s unijními státy. Je tedy možné, že se dlužníci dočkají dalšího zmírnění. Toto vnímám spíše negativně. Naopak pozitivně vnímám změnu zákona mimo insolvenční zákon, která nově určuje pravidla, že dlužníkovi splátky při splácení jeho závazku se první započítávají na jistinu a až poté na úroky z prodlení, smluvní pokuty atd. Do insolvence se totiž dostávala řada lidí, která měla na svých dluzech velmi vysoké příslušenství, které se splácelo přednostně, a tak dlužníkovi bylo mnohdy záměrně znemožněno uhradit jistinu, tedy výši základního dluhu. Akci státu „milostivé léto“ lze také vnímat pozitivně. Zároveň je třeba u dlužníků prohlubovat znalosti v oblasti finanční gramotnosti, aby na trhu nenašly uplatnění společnosti s „lichvářskými“ praktikami, jejichž smlouvy často odporují dobrým mravům a trpí relativní, případně i absolutní neplatností a právě ony často dostávají dlužníky do bezvýchodných situací. Myslím si, že tyto cesty, jak pomoci dlužníkovi jsou spravedlivější než zmírňovat podmínky pro oddlužení, protože v některých případech se věřitelům dostává opravdu velmi malého uspokojení. S ohledem na koronavirovou situaci lze vnímat i pozitivně a možná i jako nutnost novelu insolvenčního zákona s účinností od 24.4.2020 tzv. Lex Covid, kdy dluhy z podnikání nejsou překážkou pro vstup do oddlužení u fyzických podnikajících osob. Ovšem opět budu opakovat, že mi zde chybí hranice pro minimální uspokojení věřitelů. Mám za to, že zrušení 30 % hranice je špatný krok, který se již negativně projevil na motivaci dlužníků a uspokojení věřitelů, tak jak bylo blíže rozebráno v předchozí kapitole 8, zejména zásadní pokles uzavírání darovacích smluv na navýšení příjmů ze strany dlužníků a taktéž pokles míry uspokojení věřitelů.

12. Seznam použitých zdrojů

SPRINZ, JIRMÁSEK, ŘEHÁČEK, ZOUBEK, HYNEK a kol. Velké komentáře, Insolvenční zákon. C.H.Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-753-8

RICHTER, T. Právní monografie, Insolvenční právo, 2., doplněné a upravené vydání. Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-444-7

VRBA, M., ŘEHÁČEK, O., ZŮBEK, J., DIRHAN, M. Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem. Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-767-9

MARŠÍKOVÁ, J. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou. 6.aktualizované a doplněné vydání. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. ISBN 978-80-7380-766-5

PORADCA s.r.o. Poradce 1/2020 - Insolvenční zákon po novele s komentářem, 2019. ISBN 977-1-211-24304-3

SMRČKA, L., PLAČEK, J., SCHÖNFELD, J., LOUDA, L. Insolvenční řízení (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona). Professional publishing, 2016. ISBN: 978-80-7431-151-2

STANISLAV, A., KOZÁK, J. a kol. Zákon o insolvenčních správcích. Komentář. Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-826-1

KOZÁK, J. a kol. Insolvenční zákon, Komentář 5.vydání. Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-578-1

SMOLÍK, P. Oddlužení v právním řádu ČR, Právní praxe. C.H.Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-617-3

Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) č.182/2006 Sb., účinnost
13.11.2020

